

PRIENŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS
2017–2019-ŪJŲ METŲ STRATEGINIS VEIKLOS PLANAS

Asignavimų valdytojas(ai)	Prienų rajono savivaldybės administracija, 288742590; Socialinės paramos skyrius, 188731618; Finansų skyrius, 288742590; Prienų rajono savivaldybės priešgaisrinė tarnyba, 7077382; Prienų rajono savivaldybės socialinių paslaugų centras, 300886599; Prienų rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras, 301846675; Prienų globos namai, 190795318; Jiezno vaikų globos namai, 190201025; Prienų „Žiburio“ gimnazija, 190189676; Prienų „Revuonos“ pagrindinė mokykla, 190189861; Prienų r. Jiezno gimnazija, 190881450; Prienų r. Veiverių Tomo Žilinsko gimnazija, 190193030; Prienų r. Stakliškių gimnazija, 190192277; Prienų „Ažuolo“ progimnazija, 190190269; Prienų r. Balbieriškio pagrindinė mokykla, 190189338; Prienų r. Išlaužo pagrindinė mokykla, 190194851; Prienų r. Naujosios Ūtos pagrindinė mokykla, 190196489; Prienų r. Pakuonio pagrindinė mokykla, 190189523; Prienų r. Šilavoto pagrindinė mokykla, 190198344; Prienų r. Skriaudžių pagrindinė mokykla, 190197819; Prienų lopšelis-darželis „Pasaka“, 290213480; Prienų lopšelis-darželis „Gintarėlis“, 190213141; Prienų lopšelis-darželis „Saulutė“, 190212573; Prienų švietimo centras, 300047768; Prienų pedagoginę psichologinę tarnybą, 195095088; Prienų rajono savivaldybės kūno kultūros ir sporto centras, 190203567; Prienų Justino Marcinkevičiaus viešoji biblioteka, 188210711; Prienų krašto muziejus, 188206823; Prienų r. Veiverių Antano Kučingio meno mokykla, 191553816; Prienų r. Jiezno muzikos mokykla, 191553392; Prienų meno mokykla, 190202465; Prienų kultūros ir laisvalaikio centras, 301792028; Veiverių kultūros ir laisvalaikio centras, 301792658; Balbieriškio kultūros ir laisvalaikio centras, 301792633; Jiezno kultūros ir laisvalaikio centras, 301792626; Stakliškių kultūros ir laisvalaikio centras, 301791983.
----------------------------------	---

Misija:	Kokybiškai tenkinti viešuosius bendruomenės poreikius ir interesus, skatinant vietos savivaldą ir tinkamai įgyvendinant viešojo administravimo ir viešųjų paslaugų teikimo funkcijas.
----------------	---

SITUACIJOS ANALIZĖ	
IŠORINĖS APLINKOS ANALIZĖ:	
POLITINIAI – TEISINIAI VEIKSNIAI Prienų r. savivaldybės veikla planuojama orientuojantis į nacionaliniu ir regioniniu lygiu patvirtintų strategijų prioritetus, taip pat atsižvelgiant į Prienų rajono strateginio plėtros plano prioritetus ir tikslus. Politiniai įvykiai Lietuvoje ir Europoje Rinkimai į Lietuvos Respublikos Seimą. 2016 m. įvyko Lietuvos Respublikos Seimo rinkimai – pirmasis rinkimų turas vyko 2016 m. spalio 9 d., antrasis – 2016 m. spalio 23 d. Rinkimuose buvo naudojama mišrioji rinkimų sistema: pagal ją 70 Seimo narių turėjo būti išrinkti pagal proporcinio atstovavimo sistemą, 71 – daugumos atstovavimo sistemą dviem etapais. Seime veikia Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos, Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų, Lietuvos socialdemokratų partijos, Liberalų sąjūdžio, Lietuvos lenkų rinkimų akcijos-Krikščioniškų šeimų sąjungos, partijos „Tvarka ir teisingumas“ frakcijos ir Mišri Seimo narių grupė. Vyriausybės veiklos programa yra svarbus dokumentas šalies savivaldybėms, nes joje apibrėžtos pagrindinės mokesčių, valstybės ir savivaldybių valdymo reformų gairės. Vyriausybės ilgalaikis tikslas yra suderinti sąlygas ekonomikos vystymuisi, gyventojų gerovei ir aukštiems aplinkos kokybės standartams. Skatinti savarankišką ir už savo sprendimus atsakingą vietos savivaldą, įgyvendinti efektyvią regionų politiką, pasiręgti regioninio valdymo reformai. „Ateities Lietuvos regioninė politika turi įtraukti ir suteikti	

galia vietos partneriams, bendruomenėms, verslui, nevyriausybiniams organizacijoms.“

Vyriausybės dėmesys bus skiriamas kultūros sričiai – Vyriausybė planuoja tobulinti paramos kultūrai sistemą, siekti visiems prieinamos ir įtraukiančios kultūros. Bus siekiama, kad stiprėtų regioniniai švietimo ir kultūros centrai – bibliotekos, jaunimo centrai ir kitos įstaigos, taip pat kaimo bendruomenės.

Rinkimai į Europos Parlamentą. Lietuvoje rinkimai į Europos Parlamentą vyko 2014 m. gegužės 25 d. Šiuose rinkimuose dalyvavo – 47,35 proc. rinkėjų. 2014 m. Lietuvoje Europos Parlamento rinkimus, kuriuose dalyvavo 10 politinių partijų, laimėjo: Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai (TS-LKD), gavusi 17,43 proc. balsų ir 2 mandatus; Lietuvos socialdemokratų partija – 17,26 proc. balsų ir 2 mandatus; Liberalų sąjūdis – 16,55 proc. balsų ir 2 mandatus. Partija „Tvarka ir teisingumas“ – 14,25 proc. balsų ir 2 mandatus; Darbo partija – 12,81 proc. balsų ir 1 mandatą; Lietuvos lenkų rinkimų akcija – 8,05 proc. balsų ir 1 mandatą; Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga – 6,61 proc. balsų ir 1 mandatą; kitos rinkimuose dalyvavusios partijos neperkopė privalomo 5 proc. barjero.

Prezidento rinkimai. Prezidento rinkimai Lietuvoje vyko 2014 m. gegužės 14 d. Vyriausioji rinkimų komisija gegužės 25 d. patvirtino galutinius rinkimų rezultatus, pagal kuriuos Lietuvos Respublikos Prezidente išrinkta Dalia Grybauskaitė. Savo rinkiminėje programoje Prezidentė Dalia Grybauskaitė įsipareigojo siekti skaidrumo visose valstybės gyvenimo srityse.

Nacionalinis planavimas

Valstybės ilgalaikės raidos strategija. Lietuvos Respublikos Seimas 2002 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr. IX-1187 „Dėl Valstybės ilgalaikės raidos strategijos“ patvirtino Valstybės ilgalaikės raidos strategiją. Valstybės ilgalaikės raidos strategija – tai strateginio planavimo dokumentas, atspindintis Valstybės ilgalaikės raidos viziją, pagrįstą ekonominės, socialinės-kultūrinės ir politinės situacijos analize. Valstybės ilgalaikės raidos strategija turėtų tapti svarbiausiu planavimo dokumentu, kuris padėtų suderinti tarpusavyje ir integruotų valstybės bendrąsias ir šakines strategijas. Šioje strategijoje numatoma Valstybės ilgalaikės raidos vizija, atspindinti tarpusavyje suderintas visų sektorių ilgalaikės plėtros kryptis.

Valstybės ilgalaikės raidos strategijoje numatyti ilgalaikiai valstybės raidos prioritetai:

- Žinių visuomenė;
- Saugi visuomenė;
- Konkurencinga ekonomika.

Nacionalinė darnaus vystymosi strategija. Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2002 m. parengė darnaus vystymosi prielaidų vertinimo ataskaitą, o 2003 m. rugsėjo 11 d. nutarimu Nr. 1160 patvirtino Nacionalinę darnaus vystymosi strategiją. Lietuvos nacionalinėje darnaus vystymosi strategijoje suformuluoti gana ambicingi tikslai ir uždaviniai. Formuluoiant Lietuvos nacionalinės darnaus vystymosi strategijos prioritetus ir tikslus, buvo vadovautasi nacionaliniais interesais ir jau parengtais strateginiais dokumentais (Valstybės ilgalaikės raidos strategija, Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas, Lietuvos ūkio plėtros iki 2015 metų ilgalaikė strategija ir t. t.).

Strategijoje įvardinti Lietuvos darnaus vystymosi prioritetai: nuosaikus ir darnus ūkio šakų ir regionų ekonomikos vystymasis; socialinių ir ekonominių skirtumų tarp regionų ir regionų viduje mažinimas išsaugant jų savitumą; pagrindinių ūkio šakų (transporto, pramonės, energetikos, žemės ūkio, būsto, turizmo) poveikio aplinkai mažinimas; efektyvesnis gamtos išteklių naudojimas ir atliekų tvarkymas; pavojaus žmonių sveikatai mažinimas; pasaulio klimato kaitos ir jos padarinių švelninimas; geresnė biologinės įvairovės apsauga; geresnė kraštovaizdžio apsauga ir racionalus tvarkymas; užimtumo didinimas, nedarbo, skurdo ir socialinės atskirties mažinimas; švietimo ir mokslo vaidmens didinimas; Lietuvos kultūrinio savitumo išsaugojimas.

2009 m. parengta „Nacionalinės darnaus vystymosi strategijos“ nauja redakcija. Pagrindinis darnaus vystymosi siekis išlieka tas pats, tačiau atsižvelgus į atnaujintos ES darnaus vystymosi strategijos prioritetus suformuluoti du nauji prioritetai: tausojančias vartojimas ir vystomasis bendradarbiavimas. Tai prioriteto Skurdas pasaulyje ir darnaus vystymosi iššūkiai atitikmuo, kuriame suformuluoti svarbiausi Lietuvos įsipareigojimai taikos užtikrinimo pasaulyje ir skirtumų tarp išsivysčiusių ir besivystančių valstybių mažinimo srityse. Pagrindinių ūkio šakų (transporto, pramonės, energetikos, žemės ūkio, būsto, turizmo) poveikio aplinkai mažinimas didinant ekologinį jų efektyvumą ir įtraukiant aplinkos interesus į jų vystymosi strategijas – itin svarbus Lietuvos darnaus vystymosi prioritetas.

Lietuvos ūkio (ekonomikos) plėtros iki 2015 metų ilgalaikė strategija. Lietuvos ūkio plėtros iki 2015 metų ilgalaikės strategijos parengimas yra šalies ekonomikos plėtros strateginio valdymo, kaip valstybės funkcijos, įgyvendinimo pradinis žingsnis. Bendriausia prasme šalies ekonomikos plėtros strateginis valdymas traktuojamas kaip valstybės realizuojama nepertraukiama strateginės analizės, strategijos formavimo ir jos įgyvendinimo funkcija, leidžianti savalaikiai adaptuotis prie vidinės ir tarptautinės

situacijos pokyčių ir maksimaliai didinti bei efektyviai išnaudoti šalies ekonominį potencialą.

Ekonomikos plėtros valstybinę strategiją bendriausiu pavidalu galima apibūdinti kaip sprendimų visumą, apibrėžiančią pagrindinius šalies ekonomikos plėtros strateginius tikslus ilgalaikiai perspektyvai, taip pat svarbiausius valstybės veiksmus bei priemones šiems tikslams pasiekti. Strategija visuomet turi tikslinę orientaciją, kurią skirtingais detalizacijos lygiais apibrėžia šalies ekonomikos vizija, ekonomikos plėtros valstybės misija ir strateginiai tikslai (politiniai, socialiniai ir ekonominiai). Neatsiejama strategijos sudėtinė dalis yra valstybės politika, ekonomikos reformos, svarbiausi veiksmai ir pagrindinės priemonės vizijai, misijai ir strateginiams tikslams įgyvendinti. Strategija periodiškai atnaujinama, tikslinama ir koreguojama, jeigu to reikalauja susiklosčiusi šalies vidinė ir tarptautinė situacija.

Regioninis planavimas.

Nacionalinė regioninė politika formuojama atsižvelgiant į Europos Sąjungos regioninės politikos prioritetus ir tikslus. Regioninė politika glaudžiai siejasi su ES struktūrine politika, kurios tikslas – finansinėmis priemonėmis ir nacionalinių regioninių politikų koordinavimu mažinti ES valstybių ekonominio ir socialinio išsivystymo skirtumus.

Lietuvoje yra ryškių regioninių gamtinių, ekonominių, demografinių ir infrastruktūros sąlygų, įtakančių ūkio plėtrą, skirtumų, kurie lemia nemažus gyventojų užimtumo, pajamų lygio ir kitų socialinio-ekonominio regionų išsivystymo rodiklių skirtumus. Siekiant subalansuoti Lietuvos ūkio plėtrą regioniniu aspektu bei užtikrinti visų regionų tolygią ekonominę plėtrą ir ekonominę bei socialinę sanglaudą rengiami regionų plėtros planai. 2015 m. parengta Kauno regiono integruota teritorijų vystymo programa.

Kauno regiono plėtros planas iki 2020 metų. Siekiant gerinti Kauno regiono plėtros planavimą, 2010 m. gegužės 25 d. Kauno regiono plėtros tarybos sprendimu Nr.1 buvo patvirtintas Kauno regiono plėtros planas iki 2020 metų. Šis plėtros planas yra strateginis dokumentas, kurio paskirtis įgyvendinti nacionalinę politiką regioninės plėtros srityje. Plėtros planas yra svarbus dokumentas, skirtas tinkamai pasirengti ir panaudoti Europos Sąjungos struktūrinę paramą. Regioninio plėtros plano iki 2020 metų rengimą organizavo Kauno apskrities viršininko administracijos Regioninės plėtros departamentas. Numatant plėtros plano tikslus, uždavinius, priemones, atliekant aplinkos analizę, dalyvavo Kauno apskrities viršininko administracijos darbuotojai, pavaldžių įstaigų darbuotojai, regiono savivaldybių administracijų specialistai, nevyriausybinių organizacijų, bendruomenių nariai, socialiniai ir ekonominiai partneriai.

ES struktūrinės paramos panaudojimo strategija. Ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo tikslui įgyvendinti pagal 2014–2020 metų ES fondų investicijų veiksmų programą skirta 6,709 mlrd. eurų: 3,501 mlrd. eurų iš Europos regioninės plėtros fondo; 1,127 mlrd. eurų iš Europos socialinio fondo; 2,049 mlrd. eurų iš Sanglaudos fondo; 31,8 mln. eurų iš specialiųjų asignavimų Jaunimo užimtumo iniciatyvai.

Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslui įgyvendinti skirta 113,7 mln. eurų iš Europos regioninės plėtros fondo.

Įgyvendinant ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo tikslą, 2014–2020 m. laikotarpiu didelis dėmesys numatomas skirti į aukštą pridėtinę vertę orientuotai ekonomikai. Lėšos koncentruojamos tose srityse, kurios gali užtikrinti ilgalaikį ir tvarų ekonomikos augimą ir jos konkurencingumą. Apie 10 proc. ES fondų lėšų planuojama skirti mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų skatinimui, apie 8 proc. – smulkaus ir vidutinio verslo skatinimui. Tikimasi, kad šios investicijos prisidės prie sąlygų vietinių ir užsienio investicijų pritraukimui pagerinimo, didins verslo konkurencingumą ir sudarys prielaidas spartesniam ekonomikos augimui. Taip pat labai svarbios yra investicijos į energetinio efektyvumo bei atsinaujinančios energetikos sritis, kurioms numatoma skirti 14,5 proc. 2014–2020 m. ES fondų lėšų. Informacinės visuomenės skatinimui numatoma skirti 3,6 proc. lėšų.

2014–2020 m. laikotarpiu taip pat numatomos didesnės nei 2007–2013 m. laikotarpiu investicijos iš Europos socialinio fondo, kuriuo finansuojamos neinfrastruktūrinės veiklos, orientuotos į socialinės atskirties mažinimą, švietimą, žmoniškųjų išteklių potencialo didinimą, socialinės atskirties mažinimą. Bendrai šioms sritims numatoma skirti 28,8 proc. 2014–2020 m. ES fondų lėšų. Iš jų ne mažiau nei 20 proc. lėšų bus skirta kovai su skurdu. Viešojo valdymo veikloms, taip pat finansuojamoms Europos socialinio fondo lėšomis, bus skirta 2,2 proc. ES fondų lėšų.

2014–2020 m. laikotarpiu toliau bus plėtojama ir gerinama transporto ir energetikos infrastruktūra (bendrai šioms sritims numatoma skirti 17,2 proc. ES fondų lėšų) bei bus investuojama į aplinkosaugos priemones (apie 12,5 proc. ES fondų lėšų).

EKONOMINIAI VEIKSNIAI

Pagrindiniai makroekonominiai rodikliai

Kaip skelbia Lietuvos Respublikos finansų ministerija, įvertinus pirmojo pusmečio rezultatus ir atsižvelgus į sumažėsiančią užsienio paklausą (dėl išaugusio neapibrėžtumo po Jungtinės Karalystės referendumo „Brexit“) bei dėl ekonominio neužtikrintumo iš dalies prislopsiančią vidaus paklausą, numatome, kad 2016 m. šalies BVP augo 2,3 proc., t. y. 0,2 proc. punktais mažiau, nei buvo numatyta pavasarį. Vėlesniu laikotarpiu – 2017–2019 m. – projektuojamą BVP augimo tempą taip pat sumažins – iki 2,7 proc., 2,5 proc. ir 2,5 proc.

Tikėtina, kad vidutiniu laikotarpiu dėl patrauklesnio atlyginimo privačiame sektoriuje valstybės tarnyboje užimtųjų skaičius augs lėtai su rizika nuosaikiai mažėti. Paskutinius septynerius metus trunkantis laisvų darbo vietų skaičiaus augimas išpėja apie toliau augantį darbo jėgos poreikį ir stiprėjantį darbo jėgos pasiūlos neatitikimą paklausai. Darbo biržos duomenimis, šalyje vis labiau ryškėja tam tikrų profesijų darbuotojų trūkumas.

1 lentelė. Pagrindiniai šalies makroekonominiai rodikliai

Makroekonominiai rodikliai / Metai	2015	Projekcija			
		2016	2017	2018	2019
BVP augimas /grandine susietos apimtys augimas, proc.	1,6	2,3	2,7	2,5	2,5
Vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio pokytis, procentais	5,4	7,4	6,2	6,1	6,3
Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis, Eur.	714,1	766,9	814,3	863,9	918,6
Vidutinis metinis nedarbo lygis, proc., darbo jėgos tyrimų duomenimis	9,1	8,0	7,2	6,6	6,3
Valdžios sektoriaus vartojimo išlaidų defliatorius	5,5	3,9	3,7	3,4	3,4
BVP augimas to meto kainomis, proc.	1,9	3,1	5,0	4,8	4,8

Šaltinis: Lietuvos Respublikos finansų ministerija

Bendrasis vidaus produktas. Kauno apskrityje 2015 m. buvo sukurta 19,8 proc. šalies BVP. BVP apimtys, tenkančios vienam gyventojui Kauno apskrityje siekia 99,2 proc. šalies vidurkio ir atsilieka nuo Vilniaus (145,5 proc.) ar Klaipėdos apskričių (103 proc. šalies vidurkio).

2 lentelė. Bendrasis vidaus produktas apskrityse 2015 m.

Teritorija	BVP, mln. Eur	BVP, tenkantis vienam gyventojui		Apskričių sukurta BVP dalis, %
		tūkst. Eur	palyginti su šalies vidurkiu, %	
Lietuvos Respublika	37 330,5	12,9	100,0	100,0
Kauno apskritis	7 394,5	12,7	99,2	19,8
Klaipėdos apskritis	4 315,9	13,2	103	11,6
Vilniaus apskritis	15 081,9	18,7	145,5	40,4

Šaltinis: Statistikos departamentas

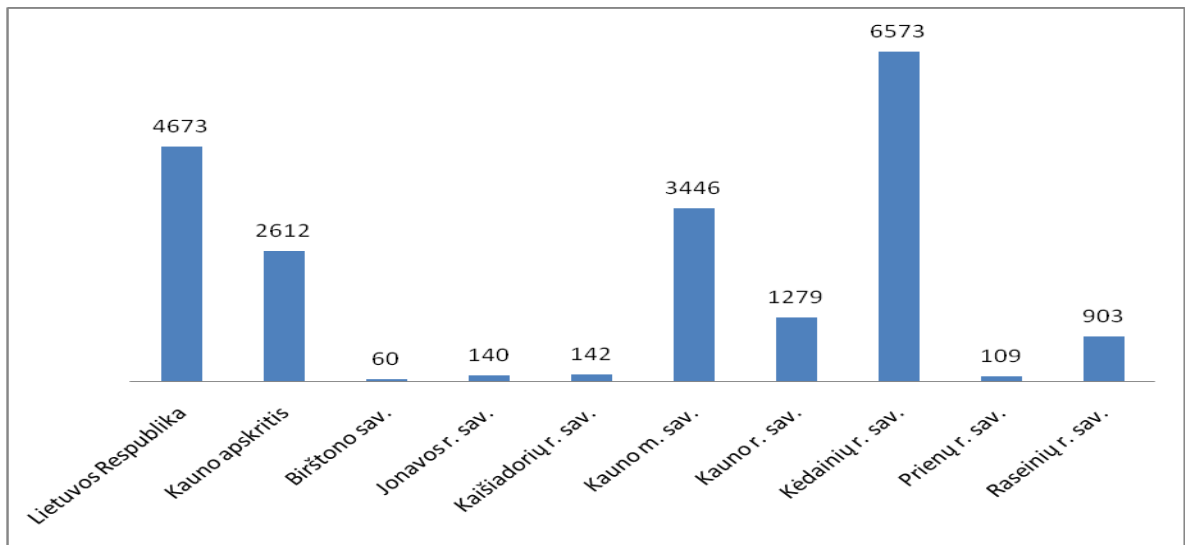
Oficialios statistinės informacijos apie bendrąjį vidaus produktą Kauno m. savivaldybėje Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau vadinama – Statistikos departamentas) nepateikia (informacija pateikiama tik apskričių lygmeniu). Nagrinėjant BVP dinamiką apskrityje, tikslinga vadovautis prielaida, kad didžioji dalis BVP sukuriamą Kauno m. savivaldybėje. Čia koncentruota didelė dalis pramonės, smulkaus bei vidutinio verslo įmonių.

Tiesioginės užsienio investicijos (TUI). TUI pritraukimas – svarbus veiksnys, siekiant užtikrinti ilgalaikį ekonominį augimą, sukurti didesnę pridėtinę vertę, greičiau diegti technologines naujoves pramonėje ir kitose verslo srityse. 2015 m. gruodžio 31 d. sukauptosios tiesioginės užsienio investicijos (TUI) Lietuvoje sudarė 13,5 mlrd. EUR ir, palyginti su 2014 m. tuo pačiu laikotarpiu, padidėjo 5,9 proc. TUI vienam Lietuvos gyventojui išaugo 7,1proc. ir sudarė vidutiniškai 4,7 tūkst. EUR.

Kauno apskrityje 2015 m., Statistikos departamento duomenimis, tiesioginės užsienio investicijos sudarė 1,5 mlrd. EUR, tai yra 11,2 proc. visoje Lietuvoje pritrauktų investicijų. Prienų rajono savivaldybei iš jų

teko 3,2 mln. EUR visų apskričiai tekusių investicijų. Tai gana žemas rodiklis – tarp visų apskrities savivaldybių Prienų r. sav. užėmė 7-tą vietą iš 8 (mažiau TUI teko tik Birštono sav. – 0,26 mln. EUR ir Kaišiadorių sav. – 4,46 mln. EUR). TUI tenkančios vienam gyventojui, situacija išlieka tokia pati. 2015 m. duomenimis, vienam Prienų r. sav. gyventojui teko 109 EUR tiesioginių užsienio investicijų (1 pav.)

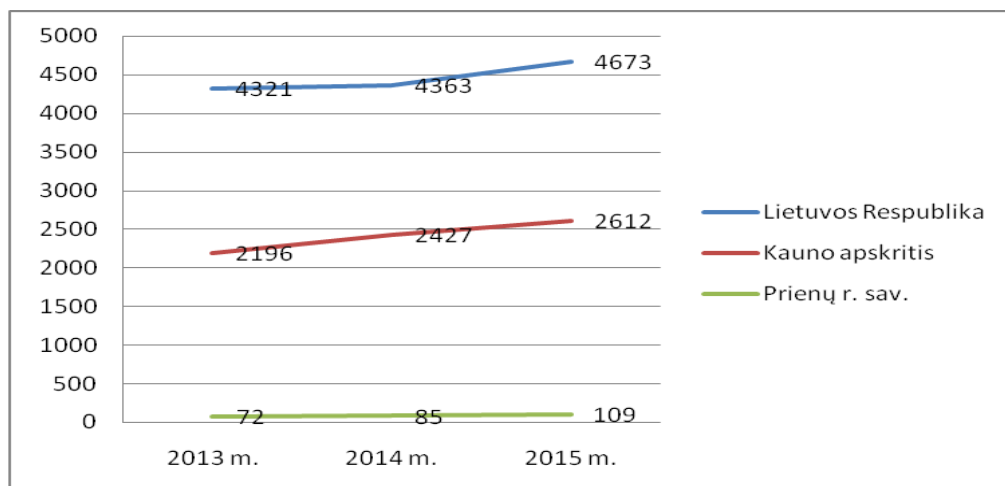
1 pav. TUI vienam gyventojui 2015 m., EUR

Šaltinis: Statistikos departamentas

Minėti rodikliai rodo nepakankamą Prienų rajono gebėjimą pritraukti bei įsisavinti TUI: nepaisant patogios rajono geografinės padėties, investuotojai dažniau rinkosi Kėdainių rajono ar Kauno miesto savivaldybes.

2 pav. TUI vienam gyventojui dinamika 2013–2015 m., EUR

Šaltinis: Statistikos departamentas

2013–2015 m. laikotarpio metų pradžioje TUI apimtys, tekusios vienam gyventojui, Prienų r. savivaldybėje tolygiai didėjo. 2015 m. šis rodiklis buvo didesnis lyginant su 2013 m.

Materialinės investicijos (MI). Analizuojant Statistikos departamento pateikiamus 2013–2015 m. duomenis pastebima, kad Prienų rajonui apskrities kontekste tenka gana maža dalis materialinių investicijų ir ši dalis turi tendenciją mažėti. 2011 m. Prienų r. sav. teko 2,2 proc. apskrities MI, ši dalis 2012 m. sumažėjo iki 1,36 proc., o 2013 m. pakilo iki 1,43 proc. Šis santykis didesnis tik todėl, kad Kauno apskrities bendras rodiklis šiek tiek krito (-9,4 proc.). Materialinių investicijų vienam gyventojui rodiklis Prienų r. sav. taip pat nesiekė apskrities lygio – 2011 m. šis rodiklis buvo 586 EUR vienam gyventojui ir siekė 45,5 proc. apskrities bei 35,0 proc. šalies vidurkio, o 2013 m. – 394 EUR vienam gyventojui ir siekė 29,5 proc. apskrities bei 22,6 proc. šalies vidurkio (4 lentelė).

3 lentelė. Materialinės investicijos

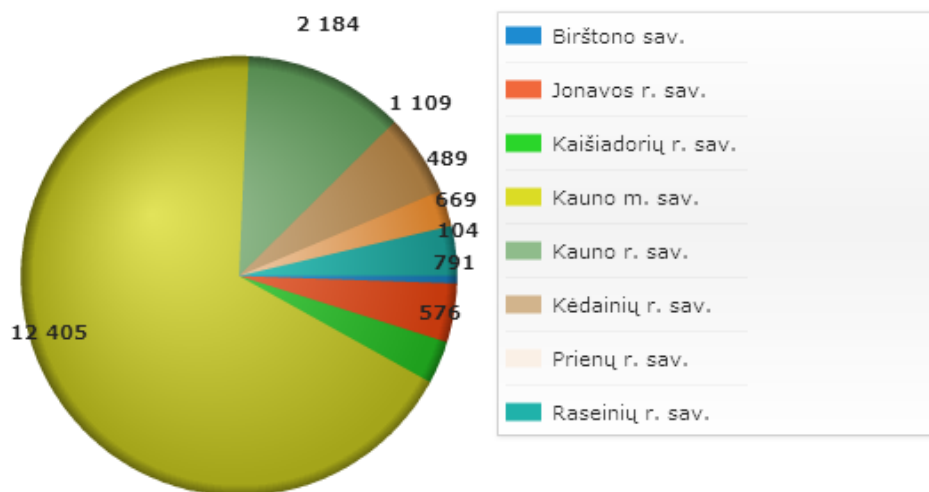
Teritorija	Materialinės investicijos, tūkst. EUR			Pokytis 2013– 2015 m., proc.	Materialinių investicijų tenka vienam gyventojui, EUR			Pokytis 2013– 2015 m., proc.
	2013	2014	2015		2013	2014	2015	
Lietuvos Respublika	5933867	6081759	5869198	-1,09	2006	2074	2020	0,7
Kauno apskritis	908557	1040816	1047899	15,34	1540	1779	1806	17,27
Birštono sav.	4869	10490	6095	25,18	1103	2400	1401	27,02
Jonavos r. sav.	71598	76529	84388	17,86	1599	1732	1938	21,20
Kaišiadorių r. sav.	29617	34960	35612	20,24	907	1088	1124	23,93
Kauno m. sav.	500323	603521	614537	22,83	1638	1994	2051	25,21
Kauno r. sav.	157266	206453	198011	25,91	1812	2352	2226	22,85
Kėdainių r. sav.	93558	59226	71893	-23,16	1819	1175	1453	-20,12
Prienų r. sav.	13728	14727	14409	4,96	477	519	516	8,18
Raseinių r. sav.	37598	34910	22954	-38,95	1051	990	662	-37,01

Šaltinis: Statistikos departamentas

Siekiant palyginti materialinių investicijų apimtį, informatyvesnis rodiklis yra vienam gyventojui tenkančios materialinės investicijos. 2015 m. šis rodiklis Prienų r. savivaldybėje padidėjo 4,96 proc. (nuo 477 EUR 2013 m. iki 516 EUR 2015 m.).

Verslas

2014 m. pradžioje Prienų r. sav. veikė 489 ūkio subjektai. Tai sudarė 0,54 proc. šalies ir 2,7 proc. apskrities rodiklio. Daugiausia apskrities ūkio subjektų veikia Kauno mieste. Prienų r. sav. – septinta iš aštuonių pagal veikiančių ūkio subjektų skaičių tarp visų apskrities savivaldybių (2.2.1 paveikslas).

3 pav. Veikiantys ūkio subjektai Kauno apskrityje 2014 m. pradžioje, vnt.

Šaltinis: Statistikos departamentas

2014 m. pradžios duomenimis, vienam tūkstančiui Prienų r. sav. gyventojų teko 14,5 ūkio subjektų (šalyje – 25,0, apskrityje – 25,3 ūkio subjektai).

Palyginimui, 2010 m. Prienų rajone veikė 480 ūkio subjektų. 2014 m. pradžioje veikiančių ūkio subjektų skaičius Prienų r. sav., palyginus su 2010 m. duomenimis, padidėjo 1,87 proc. (šalyje išaugo 5,3 proc., apskrityje – 10,9 proc.), o veikiančių ūkio subjektų skaičius vienam gyventojui (2014 m. pradžios duomenis lyginant su 2010 m.) – 2,7 proc. (šalyje išaugo 5,0 proc., apskrityje – 7,6 proc.).

Vertinant 2014 m. pradžios duomenis, pagal veikiančių ūkio subjektų darbuotojų skaičių Prienų rajone daugiausia yra mažų įmonių, kuriose dirba iki 49 darbuotojų. Tokios įmonės sudaro 94,7 proc. visų rajone veikiančių įmonių. Kauno apskrityje tokio dydžio įmonės sudaro 94,8 proc. visų įmonių, Lietuvoje –

94,7 proc. Vidutinės įmonės, turinčios nuo 50 iki 249 darbuotojų, Prienų rajone veikė 25 (5,1 proc.), Kauno apskrityje – 829 (4,7 proc.), Lietuvoje – 4118 (4,7 proc.). Stambių įmonių, turinčių 250 ir daugiau darbuotojų, Prienų rajone veikė tik 1, Kauno apskrityje – 89 (Kauno mieste – 64), Lietuvoje – 463. Prienų rajone veikiančios įmonės, išskyrus stambias, atitinka Kauno apskrities bei Lietuvos Respublikos proporcijas. Apskrities centre – Kauno mieste – įsikūrusios 64 iš 89 stambių įmonių. Prienų rajono rodiklis nesiekia apskrities ar šalies vidurkio, taip pat, vertinant statistinius duomenis, neturi tendencijos didėti sparčiau nei kitų apskrities savivaldybių rodikliai.

2014 m. pradžios duomenimis, veikiančių ūkio subjektų skaičius Prienų rajone, lyginant su 2010 m., išaugo 9 vienetais. Šį pokytį lėmė smarkiai išaugęs smulkių įmonių skaičius, vidutinio dydžio įmonių skaičius sumažėjo 7, o stambių įmonių skaičius nepasikeitė (2.2.1 lentelė).

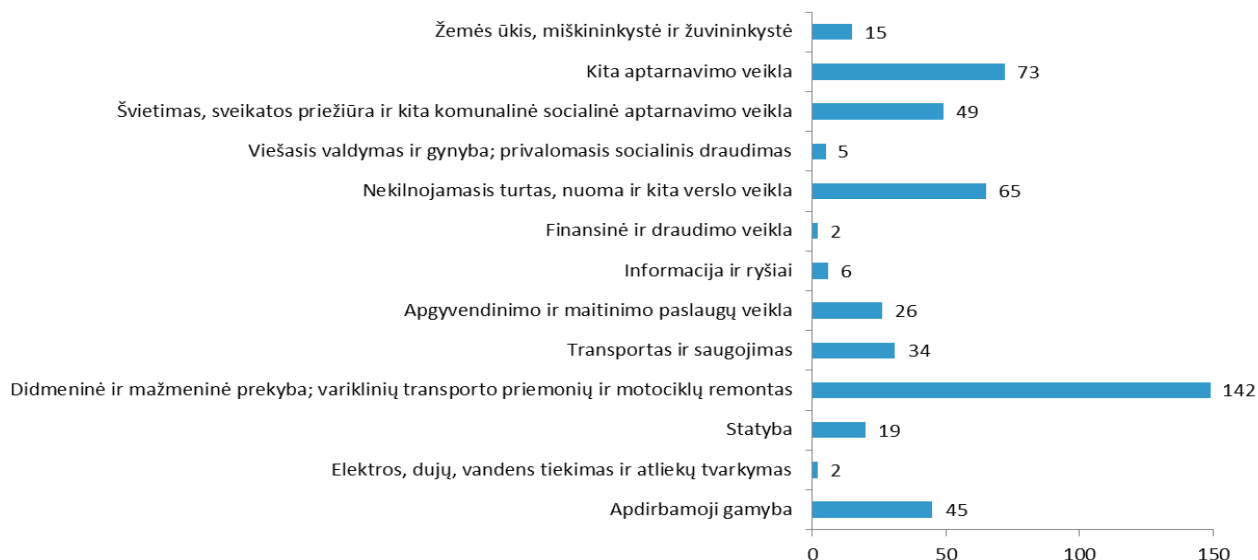
4 lentelė. Veikiančių ūkio subjektų skaičius 2010–2014 m. pradžiai

Teritorija	2010	2011	2012	2013	2014	Pokytis 2010–2014 m., proc.
Smulkios įmonės (turinčios iki 49 darbuotojų)						
Lietuvos Respublika	77.960	82.409	79.203	82.438	86.337	10,7
Kauno apskritis	15.784	16.741	16.227	16.655	17.779	12,6
Prienų r.	447	461	451	453	463	3,6
Vidutinės įmonės (turinčios nuo 50 iki 249 darbuotojų)						
Lietuvos Respublika	4.689	4.118	3.966	4.016	3.956	- 15,6
Kauno apskritis	956	829	804	830	823	- 13,9
Prienų r.	32	25	27	23	25	- 21,9
Stambios įmonės (turinčios daugiau kaip 250 darbuotojų)						
Lietuvos Respublika	553	460	455	475	497	- 10,1
Kauno apskritis	107	91	90	88	89	- 16,8
Prienų r.	1	1	1	1	1	0

Šaltinis: Statistikos departamentas

2014 m. pradžioje daugiausia ūkio subjektų Prienų rajone veikė didmeninės ir mažmeninės prekybos, nekilnojamojo turto nuomos ir apdirbamosios gamybos, mažiausiai – elektros, dujų, vandens tiekimo ir atliekų tvarkymo, finansinės ir draudimo veiklos srityse (4 paveikslas).

4 pav. Prienų r. sav. 2014 m. pradžioje veikiantys ūkio subjektai

Šaltinis: Statistikos departamentas

Mažų ir vidutinių įmonių įtaka Lietuvos ekonomikai vis didėja. Čia sukuriama vis didesnė bendrojo vidaus produkto dalis. 2011 m. pradžioje 94,7 proc. (arba 488 iš 489 subjektų) Prienų rajone veikusiu ūkio subjektų buvo smulkios ir vidutinės įmonės. Panaši tendencija vyraavo ir Lietuvos Respublikoje (smulkios ir vidutinės įmonės sudarė 99,6 proc. arba 90.293 subjektų).

Prienų rajone mažos ir vidutinės įmonės dažniausiai veikia taip pat didmeninės ir mažmeninės prekybos srityje. Nemažai iš jų registruota kaip užsiimančių nekilnojamojo turto, nuoma ir kita verslo veikla. Prienų

r. sav. tik 1 įmonėje (subjekte) dirbo daugiau nei 249 darbuotojai. Pagal ekonominės veiklos sritis šalyje stambios įmonės dažniausiai veikia prekybos, kiek mažiau – paslaugų sektoriuje.

Prienų rajone veikiančių didžiausių įmonių veiklos spektras gana platus: nuo medienos gamybos ir prekybos medienos produktais, statybos, rekonstrukcijos ir remonto darbų iki žemės ūkio pramonės ir pan.

Didžioji dalis Prienų r. savivaldybėje veikiančių ūkio subjektų užsiėmė didmenine ir mažmenine prekyba, variklinių transporto priemonių ir motociklų remontu, asmeninių namų ūkių reikmenų taisymu (nagrinėjamu laikotarpiu vidutiniškai 168 ūkio subjektai); švietimu, sveikatos priežiūra ir kita komunalinio ir socialinio aptarnavimo veikla (vidutiniškai 157 ūkio subjektai) ir apdirbamąja gamyba (vidutiniškai 54,3 ūkio subjektai), mažiausiai – elektros, dujų ir vandens tiekimu (vidutiniškai 1 ūkio subjektas), finansinio tarpininkavimo (vidutiniškai 1,7 ūkio subjekto), pašto ir telekomunikacijos veikla (vidutiniškai 2,7 ūkio subjekto).

5 lentelė. Prienų r. savivaldybėje 2013–2014 m. pradžioje veikusių ūkio subjektų skaičius bei struktūra pagal ekonomines veiklos rūšis

Ekonominė veiklos rūšis / Metai	2013		2014	
	Iš viso	Struktūra, proc.	Iš viso	Struktūra, proc.
Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	17	3,56	13	2,66
Apdirbamoji gamyba	42	8,80	43	8,79
Elektros, dujų, vandens tiekimas ir atliekų tvarkymas	4	0,84	5	1,02
Statyba	17	3,56	19	3,89
Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas	141	29,56	142	29,04
Transportas ir saugojimas	34	7,13	34	7,13
Apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla	25	5,24	24	4,91
Informacija ir ryšiai	6	1,26	6	1,26
Finansinė ir draudimo veikla	2	0,42	3	0,61
Nekilnojamojo turto operacijos	8	1,68	11	2,25
Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	14	2,94	18	3,68
Administracinė ir aptarnavimo veikla	4	0,84	5	1,02
Viešasis valdymas ir gynyba; privalomasis socialinis draudimas	5	1,05	5	1,02
Švietimas	23	4,82	24	4,91
Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas	21	4,40	21	4,29
Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla	40	8,39	43	8,79
Kita aptarnavimo veikla	74	15,51	73	14,93
Iš viso pagal ekonomines veiklos rūšis	477	100,0	489	100,0

Šaltinis: Statistikos departamentas

Šiuo metu Lietuvoje pastebima tendencija, kad sparčiausiai parduotuvių prekybos plotas auga didesniuose miestuose, o aplinkinių rajonų savivaldybėse augimas pasižymi lėtesne sparta. Šių rodiklių dydžiai bei jų tendencijos gana smarkiai veikiama geografinės padėties: šalia Prienų rajono esančiame Kauno mieste prekybos vietų tinklas itin išvystytas, jų kiekis ir plotas vienam gyventojui žymiai lenkia šalies rodiklius, tačiau Prienų rajone prekybinė veikla nėra taip išvystyta savaime veikiant rinkos savireguliacijos mechanizmams.

Paslaugos ir prekyba

Paslaugos. Paslaugos vaidina svarbų vaidmenį ir kaimiškose vietovėse, ir mažesniuose miestuose. Naujausiais Statistikos departamento duomenimis Prienų r. sav. buvo 70 paslaugas teikiančių įmonių ir 171 fizinis asmuo, įsigijęs verslo liudijimus paslaugoms teikti. Tai sudarė atitinkamai 2 ir 2,7 proc. Kauno apskrityje paslaugas teikiančių įmonių ir fizinių asmenų, įsigijusių verslo liudijimus, skaičiaus. Prienų r. sav. 2014 m. daugiausia paslaugų įmonių teikė sveikatos priežiūros ir socialinio darbo paslaugas – 46,7 proc., nekilnojamojo turto operacijų paslaugas – 14,3 proc. Asmenys, įsigiję verslo liudijimus, daugiausia teikė nekilnojamojo turto operacijų paslaugas (15,8 proc.) bei kitas aptarnavimo paslaugas (54,4 proc.). 6 lentelėje pateikta informacija apie Prienų r. sav. teikiamas paslaugas.

6 lentelė. Paslaugų įmonių skaičius pagal Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių, vnt.

Ekonominės veiklos rūšis	Kauno apskritis	Struktūra, proc.	Prienų r. sav.	Struktūra, proc.
Asmeninių ir namų ūkio reikmenų taisymas	32	0,9	1	1,4
Nekilnojamojo turto operacijos	744	21,5	10	14,3
Mašinų ir įrenginių be operatoriaus ir asmeninių bei namų ūkio reikmenų nuoma	128	3,7	-	-
Kompiuteriai ir su jais susijusi veikla	242	7,0	1	1,4
Kita verslo veikla	1158	33,4	12	17,1
Švietimas	141	4,1	2	2,9
Sveikatos priežiūra ir socialinis darbas	597	17,2	32	45,7
Nuotėkų ir atliekų šalinimo, sanitarinių sąlygų užtikrinimo ir panaši veikla	34	1,0	1	1,4
Poilsio organizavimo, kultūrinė ir sportinė veikla	215	6,2	4	5,7
Kita aptarnavimo veikla	173	5,0	7	10,0
Iš viso	3464	100,0	70	100,0

Šaltinis: Statistikos departamentas

Prekyba. Šiuo metu Lietuvoje pastebima tendencija, kad sparčiausiai parduotuvių prekybos plotas auga didesniuose miestuose, o aplinkinių rajonų savivaldybėse augimas pasižymi lėtesne sparta. Šių rodiklių dydžiai bei jų tendencijos gana smarkiai yra veikiami geografinės padėties: šalia Prienų rajono esančiame Kauno mieste prekybos vietų tinklas itin išvystytas, jų kiekis ir plotas vienam gyventojui žymiai lenkia šalies rodiklius, tačiau Prienų rajone prekybinė veikla nėra taip išvystyta savaime veikiant rinkos savireguliacijos mechanizmams. Nepaisant to, mažmeninės prekybos ir maitinimo įmonių apyvarta Prienų r. sav. nuo 2011 m. didėjo 0,17 mln. EUR (nuo 0,58 iki 0,72 mln. EUR be PVM). (8 lentelė)

Maitinimo paslaugos. Prienų rajone maitinimo paslaugas teikia 28 įmonės. Maitinimo įstaigos išsidėstę Prienų rajone, priemiestyje bei pakelėje. Šių paslaugų teikėjų gausa sąlygoja teigiamas turizmo plėtros galimybes, tačiau siekiant pritraukti atvykstantį turistą, būtina puoselėti unikalią tradicinę virtuvę.

7 lentelė. Prienų rajono maitinimo paslaugų įmonės

Pavadinimas	Maitinimo įstaigos tipas	Pavadinimas	Maitinimo įstaigos tipas
Beržas, resoranas, kavinė	Kavinė	Artūro Kižio komercijos įmonė	Kavinė
City pica	Picerija	SIMBOLY	Restoranas
Guogis, užėiga, G. Garmaus II	Kavinė	Gyvukų užėiga, II Pas Zitą	Kavinė
Lietuviški patiekalai	Kavinė	Pas močiutę, kavinė, L. Beliūnienės II	Kavinė
Donviltė	Kavinė	Martinus ir Donara	Kavinė
Sotas	Kepyklėlė	Kaukazietiški patiekalai	Kavinė
Debesota	Kavinė	Antano Vyšniausko viešoji maitinimo įmonė	Kavinė-baras
Tango pizza	Picerija	Ritos Naujalienės gėlių realizavimo įmonė	Arbatinė
Vakaris	Kavinė	Aidos Bagramian individuali įmonė	Kavinė
VALETA-P	Kavinė	Jūralgė, II	Kavinė

Šaltiniai: <http://www.prienai.lt>, <http://www.turizmas.lt>, <http://www.viskasturizmui.lt>, <http://www.meniu.lt>

8 lentelė. Maitinimo ir gėrimų teikimo veiklos įmonių rodikliai 2010-2013 m.

Teritorija	2011	2012	2013	Pokytis 2011-2013 m.
Prekybos ir maitinimo įmonių apyvarta (be PVM), mln. EUR				
Lietuvos Respublika	363,44	398,14	418,10	54,56
Kauno apskritis	71,19	79,56	81,88	10,69
Birštono sav.	1,10	0,87	0,87	-0,23
Jonavos r. sav.	2,37	2,14	2,14	-0,23
Kaišiadorių r. sav.	1,01	0,7	0,78	-0,23
Kauno m. sav.	57,63	6,64	68,52	10,89
Kauno r. sav.	3,07	3,39	3,45	0,38
Kėdainių r. sav.	2,9	2,95	2,98	0,08
Prienų r. sav.	0,58	0,66	0,72	0,14
Raseinių r. sav.	2,51	2,43	2,4	-0,11
Prekybos ir maitinimo įmonių apyvarta (be PVM), EUR, tenkanti vienam gyventojui				
Lietuvos Respublika	119,90	133,22	141,33	21,43
Kauno apskritis	117,59	133,23	138,73	21,14
Birštono sav.	238,65	191,44	196,65	-42,00
Jonavos r. sav.	51,84	47,21	47,50	-4,34
Kaišiadorių r. sav.	30,41	21,14	24,33	-6,08
Kauno m. sav.	183,62	214,89	224,45	40,83
Kauno r. sav.	35,62	39,39	39,67	4,05
Kėdainių r. sav.	54,16	56,48	57,92	3,76
Prienų r. sav.	19,69	22,88	25,49	5,8
Raseinių r. sav.	67,77	66,61	67,48	-0,29

Šaltinis: Statistikos departamentas

Parama verslui. Viešųjų paslaugų verslui infrastruktūra pradėta kurti palyginti neseniai ir daugiausia dėmesio buvo skiriama įstaigų fizinei infrastruktūrai plėtoti bei jų techninei bazei stiprinti. Viešųjų paslaugų verslui turinys, kokybė ir prieinamumas, įmonių, asmenų, norinčių pradėti verslą, poreikių atitikimas yra vieni iš svarbesnių verslo plėtros veiksnių. Svarbu gerinti šių paslaugų turinį ir apimtį jau veikiančiam, konkurencingumo stiprinimo ir augimo galimybių ieškančiam verslui. Taip pat Lietuvos verslo įmonės, siekiančios tapti konkurencingomis ne tik vietinėje, bet ir tarptautinėse rinkose, gali pasinaudoti ES struktūrinių fondų parama darbuotojų kvalifikacijai kelti, įmonių technologiniams procesams bei infrastruktūrai modernizuoti, inovacijoms, tyrimams diegti.

Prienų rajono savivaldybė, įgyvendindama Smulkaus ir vidutinio verslo plėtros rėmimo programą, kasmet teikia tikslinę paramą rajono verslininkams. Parama skiriama už naujai sukurtas darbo vietas, daliniam banko paskolų palūkanų kompensavimui, taip pat įmonėms, savo lėšomis pagerinusioms savivaldybei priklausančio turto būklę.

Numatomos lėšų panaudojimo kryptys:

1. Daliai palūkanų už banko kreditus.
2. Verslininkų mokymo kursams, seminarams organizuoti ir iš dalies juos apmokėti.
3. Dalyvavimo parodose ir konkursuose išlaidoms padengti.
4. Informacinių ir reklaminių leidinių apie SVV leidybai.
5. Iš dalies apmokėti verslo planų, paraiškų finansinei paramai iš kitų fondų gauti rengimo išlaidas.
6. SVV plėtros programoms ir projektams finansuoti.
7. Už sukuriamą kiekvieną naują darbo vietą.
8. Iš dalies apmokėti žemės ūkio subjektų deklaruojamų pasėlių plotų matavimo darbus.
9. Iš dalies apmokėti racionų, šėrimo planų, tręšimo planų sudarymo ir technikos reguliavimo paslaugas.
10. Iš dalies apmokėti gamybinių pastatų ir statinių techninės dokumentacijos rengimo išlaidas.
11. Įmonėms, savo lėšomis pagerinusioms savivaldybės turto būklę, remti.

Prienų rajone parama verslui rūpinasi Prienų rajono savivaldybės administracija, kitos įstaigos, atsakingos už paramą verslui, rajone nėra. Prienų rajono savivaldybės 2016 m. biudžete smulkiam ir vidutiniam verslui remti buvo skirta 15000 EUR, 2015 m. – 5000 EUR.

Statyba

Statybos įmonių ir bendrovių atliktų darbų apimtys Prienų r. sav. 2013 m. sudarė 16 247 tūkst. 2014 m. apimtys sumažėjo iki 31 585 tūkst. EUR. Respublikoje statybos įmonių ir bendrovių atliktų darbų apimtys didėjo, pokytis 2013–2015 metais sudarė 212 219 tūkst. EUR. Tačiau ši rinka jautriai reagavo į ekonominius svyravimus ir rajono savivaldybėje, kaip ir apskrityje stebimas neigiamas darbų apimčių 2013–2015 metų pokytis, rajono savivaldybėje jis sudarė – 15 tūkst. EUR, apskrityje – 29 316 tūkst. EUR.

9 lentelė. Statybos įmonių ir bendrovių atliktų darbų apimtys (be PVM) 2013–2015 m. (tūkst. EUR)

Teritorija	2013	2014	2015	Pokytis 2013–2015 m.
Lietuvos Respublika	1 897 924	1 821 077	2 110 143	212 219
Kauno apskritis	399 363	356 347	370 047	-29 316
Birštono sav.	6 962	5028	6056	-906
Jonavos r. sav.	16 947	22 931	28 950	12 003
Kaišiadorių r. sav.	13 120	15 857	15 293	2 173
Kauno m. sav.	181 576	191 978	206 957	25 381
Kauno r. sav.	90 395	63 944	58 93	-32 202
Kėdainių r. sav.	50 483	31 585	28 172	-22 311
Prienų r. sav.	16 247	7289	6680	-9 567

Šaltinis: Statistikos departamentas

Išduoti statybos leidimai. Per 2015 metus išduota 6571 leidimų gyvenamųjų namų statybai Lietuvoje. Lietuvoje per metus jų skaičius stipriai išaugo, 2014 metais naujų gyvenamųjų pastatų statybą leidžiančių dokumentų skaičius buvo 5378.

Naujų statinių statyba, intensyviai augusi iki 2007 metų jau 2008 m. pradėjo mažėti. 2011 metais visoje šalyje bei apskrityje tiek gyvenamųjų, tiek ir negyvenamųjų pastatų skaičius tendencingai mažėjo, stebimas neigiamas pokytis. Prienų rajone nuo 2011 iki 2013 metų statistikos departamento duomenimis gyvenamųjų pastatų skaičius augo, nuo 4 pastatų 2011 metais iki 15 vienetų 2013 metais. Tačiau negyvenamųjų, t. y. komercinės paskirties pastatų, skaičius per 2011–2013 metus sumažėjo nuo 15 iki 8. Jeigu šiuo laikotarpiu gyvenamųjų pastatų pokytis yra teigiamas ir siekia 275 procentus, tai negyvenamųjų patalpų skaičiaus pokytis yra neigiamas ir siekia -46,67 proc., tačiau yra žymiai mažesnis už bendrą respublikos ir Kauno apskrities.

10 lentelė. Pastatytų pastatų skaičius 2013–2015 m., vnt.

Teritorija / Metai	Gyvenamųjų pastatų skaičius				Negyvenamųjų pastatų skaičius			
	2013	2014	2015	Pokytis 2013–2015 m. proc.	2013	2014	2015	Pokytis 2013–2015 m., proc.
Lietuvos Respublika	3733	3198	3467	-7,12	3330	1211	889	-73,30
Kauno apskritis	763	623	648	-15,07	270	142	80	-70,37
Birštono sav.	6	2	2	-66,67	18	5	0	-72,22
Jonavos r. sav.	25	21	17	-32,00	33	6	5	-84,85
Kaišiadorių r. sav.	31	34	22	-29,03	41	8	14	-65,85
Kauno m. sav.	328	216	230	-29,88	18	28	18	0
Kauno r. sav.	325	289	316	-2,77	64	29	12	-81,25
Kėdainių r. sav.	16	20	25	56,25	8	6	5	-37,50
Prienų r. sav.	4	10	15	275,00	15	13	8	-46,67
Raseinių r. sav.	28	28	21	-25,00	23	24	12	-47,83

Šaltinis: Statistikos departamentas

Žemės ūkis ir miškininkystė

Prienų rajono savivaldybė, kaip ir dauguma Lietuvos Respublikos savivaldybių, aktyviai užsiima žemės ūkio produkcijos gamyba. Statistikos departamento 2014 m. liepos 1 dienos duomenimis, 63,3 proc. Prienų r. sav. gyventojų gyvena kaime (apskrities vidurkis – 29 proc., šalies – 33 proc.). Žemės ūkio naudmenos savivaldybėje sudaro apie 59,6 proc. viso žemės ploto (apskrities vidurkis – 56 proc., Lietuvos – 53 proc.).

11 lentelė. Žemės fondas 2016 m. sausio 1 d., ha

Teritorija	Bendras žemės plotas, ha	Žemės ūkio naudmenos					Ne žemės ūkio naudmenos, ha
		ha	Nuo bendro ploto, proc.	iš jų, ha			
				ariaama žemė	sodai ir uogynai	pievos ir natūralios ganyklos	
Lietuvos Respublika	6528648,30	3431549,77	52,56	3098227,66	13171,92	320150,19	291642,99
Kauno apskritis	808624,92	457525,33	56,58	420154,08	2129,92	35241,33	27851,21
Birštono r. sav.	12171,93	4394,96	36,11	3866,43	5,31	523,22	441,72
Jonavos r. sav.	94351,84	43194,70	45,78	39646,56	251,67	3296,47	4188,48
Kaišiadorių r. sav.	108664,38	56447,51	51,95	49139,95	345,24	6962,32	5468,02
Kauno m. sav.	15688,55	2173,60	13,85	1028,80	92,85	1051,95	857,09
Kauno r. sav.	149548,63	76059,54	50,86	69022,87	325,76	6710,91	4822,11
Kėdainių r. sav.	167662,04	109434,44	65,27	104896,93	199,11	4338,40	3323,42
Prienų r. sav.	103256,13	60466,08	58,56	54445,26	563,00	5457,82	4533,26
Raseinių r. sav.	157281,42	105354,50	66,98	98107,28	346,98	6900,24	4217,11

Šaltinis: Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos

Ūkininkų ūkių registro duomenimis, 2016 m. pradžioje Kauno apskrityje buvo registruoti 16 572 ūkiai. Prienų r. sav. – 3 200 ūkių. Pagal ūkių skaičių apskrityje Prienų r. sav. nusileidžia tik Kauno r. savivaldybei. Žemės ūkio naudmenos sudaro net 59,6 %, (66.780 ha) Prienų rajono savivaldybės teritorijos.

Miškininkystė. Prienų rajonas, kaip ir visa Kauno apskritis, nėra miškinga teritorija. 2016 m. sausio 1 d. duomenimis miškai čia užima 28 710,39 ha. Valstybinės reikšmės miškai užima 20 185 ha (arba 63,4 proc.), valdomi miškų urėdijų ir nacionalinio parko – 19 980,5 ha (62,7 proc.), privatūs, rezervuoti nuosavybės teisei atkurti ir kiti miškai užima 11 657,7 ha (36,6 proc.). Žemės apmiškinimo galimybės yra ribotos, nes didžioji dalis žemių (apie 59,6 proc.) – žemės ūkio naudmenos.

Transportas

Kelių transportas. Eismo intensyvumas Prienų rajone nėra didelis. Didesni transporto srautai galimi tik kai kuriose rajono vietovėse. Prienų rajoną kerta tarptautinės magistralė „Via Baltica“, taip pat praeina valstybinės reikšmės keliai: Kaunas–Marijampolė, Kaunas–Alytus, Vilnius–Marijampolė. Prienų r. ribojasi su didžiausiais šalies miestais: Kaunu, Marijampole, Alytumi, todėl pagrindiniai rajono keliai jungia Prienus su šiais miestais. Prienų rajoną kerta magistralinis kelias Nr. A16 (Vilnius–Prienai–Marijampolė), kelias Nr. A5 (Kaunas–Marijampolė–Suvalkai), kuris Lietuvos teritorijoje sutampa su pagrindiniu tarptautinės reikšmės koridoriumi „Via Baltica“. Prienų rajono taip pat kerta krašto kelias Nr. 129 (Antakalnis–Jieznas–Alytus–Merkinė), krašto kelias Nr. 130 (Kaunas–Prienai–Alytus–Druskininkai), krašto kelias Nr. 189 (Prienai–Skriaudžiai) ir krašto kelias Nr. 230 (Mauručiai–Vinčiai–Puskelniai). Šie krašto, magistraliniai ir tarptautinės reikšmės keliai turi didelę reikšmę Prienų rajono vystymuisi, kadangi eismo intensyvumas šiuose keliuose yra didelis, jais atvyksta didžioji dalis rajono lankytojų ir vykdomas tranzitinis krovinio gabenimas. Rajonas yra išsidėstęs netoli pagrindinių šalies kelių, kuriuose eismo intensyvumas yra didžiausias, lyginant su kitais šalies keliais.

12 lentelė. Vietinės reikšmės kelių ilgis 2015 m. pabaigoje, km

Rodiklis / metai	Kauno apskritis	Struktūra, proc.	Prienų r. sav.	Struktūra, proc.
Vietinės reikšmės automobilių kelių ilgis	9069	100,0	1088	100,0
Iš jų: <i>Vietinės reikšmės kelių su patobulinta danga ilgis</i>	2062	22,7	170	15,4
<i>Žvyro kelių ilgis</i>	5745	62,1	710	65,4
<i>Grunto kelių ilgis</i>	1262	15,2	208	19,3

Šaltinis: Statistikos departamentas

Kaip ir visoje Lietuvoje, autotransporto priemonių skaičius Prienų r. savivaldybėje didėja. Bendras individualių lengvųjų automobilių skaičiaus 2013–2015 m. savivaldybėje išaugo 6,6 proc. (arba 1 083 automobiliais). Lietuvoje individualių lengvųjų automobilių skaičiaus, nagrinėjamu laikotarpiu, išaugo 5,4 proc., apskrityje – 4,62 proc.

Augantis lengvųjų automobilių skaičius ir automobilizacijos lygis, 2013–2015 m. lėmė mažėjantį viešojo naudojimo autobusais pervežamų keleivių skaičių (keleivių skaičius Prienų r. sumažėjo 14,3 proc.). Keleivių skaičiaus sumažėjimas Prienų r. savivaldybėje buvo beveik 7 kartus didesnis nei šalyje (-2,1 proc.) ir 1,5 karto nei Kauno apskrityje (-9,6 proc.).

2015 m. vienam savivaldybės gyventojui, vidutiniškai teko 2 kelionės autobusu (šalyje – 101, apskrityje – 108). 2015 m. Statistikos departamento duomenimis, 2013–2015 m. Prienų r. sav. Viešųjų autobusų maršrutai sumažėjo nuo 18 maršrutų 2013–2015 metais iki 17 skirtingų maršrutų.

13 lentelė. Keleivių vežimas viešojo naudojimo autobusais

Vieta / Metai	2013	2014	2015	Skirtumas 2013-2015 m. proc.
Keleivių vežimas, tūkst.				
Lietuvos Respublika	298,1	321,4	300,5	-2,4
Kauno apskritis	63,9	63,5	64,7	-9,6
Prienų r. sav.	0,6	0,5	0,4	-14,3
Maršrutų skaičius				
Lietuvos Respublika	1889	1854	1789	-5,3
Kauno apskritis	334	334	315	-5,7
Prienų r. sav.	18	18	17	-5,6
Vidutiniškai vienam gyventojui tenkantis kelionių autobusu skaičius				
Lietuvos Respublika	91	92	101	11,0
Kauno apskritis	99	105	108	9,10
Prienų r. sav.	2	2	2	0

Šaltinis: Statistikos departamentas

Turizmas

Apgyvandinimo veikla. Statistikos departamento duomenimis 2013–2015 m. Prienų r. savivaldybėje 2013 m. buvo 6 apgyvandinimo įstaigos, o 2015 m. 16 apgyvandinimo įstaigų. Tuo tarpu Kauno apskrityje 2015 metais veikė 174 apgyvandinimo įstaigų.

14 lentelė. Apgyvandinimo įstaigų skaičius 2013–2015 m., vnt.

Vietovė / Metai	2013	2014	2015
Kauno apskritis	136	163	174
Prienų r. sav.	6	7	16

Šaltinis: Statistikos departamentas

Aviaturizmas. Prienų r. savivaldybėje yra plačiai plėtojamas aviaturizmas, veikia tokie ūkio subjektai:

- *Pociūnų aerodromas.* Aerodrome turistams siūlomo kavinės, saunos, nakvynės ir konferencijų salės paslaugos.
- *Kauno parašiutininkų sporto klubas.* Klubas siūlo šuolius parašiotu ir skrydžius lėktuvu, kopimą „uola“ ir skrydį „oro tiltu“, ekstremalių kliūčių ruožą „virvių kursas“. Patyrę instruktoriai ir sportininkai

demonstruoja kvapą gniaužiančius skrydžius ir nusileidimus parašutais.

Kauno apskrities aviacijos sporto klubas. Klube galima sklandyti klubo ar savo sklandytuvais, kurie pakeliami lėktuvu arba specialiu čia esančiu keltuvu. Norintiems išmokti sklandymo meno ar pajusti tylą paukščio skrydžio aukštyje visuomet padeda patyrę instruktoriai. Tik čia galima pamatyti įvairiausių modelių pasaulio bei Lietuvos sklandytuvus. Oro taksi siūlo pažintines keliones įvairiais maršrutais virš unikalių didžiųjų ir mažųjų Nemuno kilpų bei virš visos Lietuvos

Kaimo turizmo sodybos. 2014–2015 m. augo Kauno apskrityje veikusių kaimo turizmo sodybų skaičius. 2015 m. apskrityje veikė 75 sodybos, 2014 m. – 69 kaimo turizmo sodybos. Prienų r. savivaldybėje 2015 m. veikė 15 kaimo turizmo sodybų: Kęstučio Klizo sodyba, esanti ant Guostaus ežero kranto, Stakliškių sen.; Allos ir Arvydo Narkeliūnų kaimo turizmo sodyba, esanti ant Verknės upės kranto, Pikelionių k., Stakliškių sen.; Prano Žigo kaimo turizmo sodyba ant Verknės upės kranto, Pikelionių k., Stakliškių sen.; Gintaro Labanausko sodyba ant Veršiuko ežero kranto, Radomislio k., Stakliškių sen.; Kaimo turizmo sodyba „Prienlaukis“, esantis ant Prienlaukio ežero kranto, Prienlaukio kaime, Birutės Grižienės kaimo turizmo sodyba, esanti Pakrovų k., Stakliškių sen.; Marijaus Terebeizos kaimo turizmo sodyba „Gandrė“, esanti Užuguosčio k., Stakliškių sen.; Kaimo turizmo sodyba „Sodžius“, esanti Užukalnio k., Stakliškių sen.; Antano Dagilio kaimo turizmo sodyba „Bagrėnžaris“, esanti Bagrėno k., Ašmintos sen., „Devintam dangui“, esanti Klebiškio k., Prienų rajone, Kaimo bravoro menė, esanti Daugšiagirės k., Prienų rajone, Druskų miškas, Alskniakiemio k., Prienų rajone, „Rojaus kampelis“ Naravų k., Prienų rajonas, Užukalnio sodyba, esanti Užukalnio k., Prienų rajone.

Turizmo informacijos centrai. 2015 m. Kauno apskrities turizmo informaciniuose centruose apsilankė 118201 lankytojas iš Lietuvos ir užsienio. Daugiausiai buvo lankomi Kauno m. savivaldybės (94151 lankytojai), Kėdainių r. savivaldybės (4924 lankytojai) ir Birštono savivaldybės (5899 lankytojų) turizmo informacijos centrai.

15 lentelė. Lankytojų skaičius turizmo informacijos centruose

Vietovė / Metai	2013	2014	2015
Kauno apskritis	65246	135640	126600
Prienų r. sav.	-	-	-

Šaltinis: Statistikos departamentas

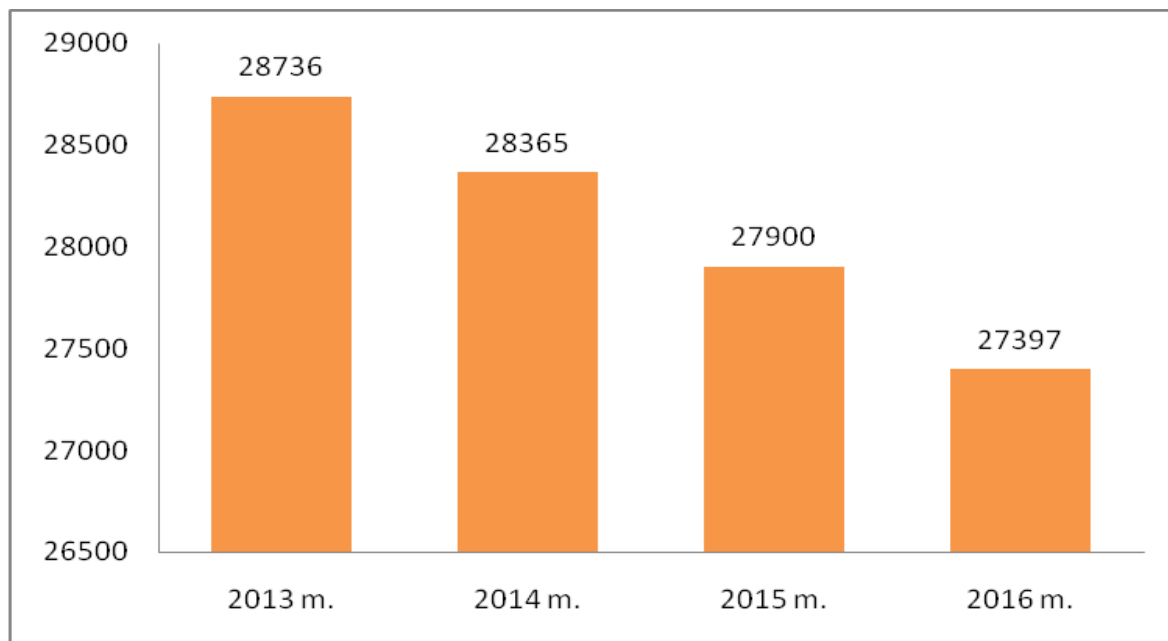
Prienų r. savivaldybėje 2013–2015 m. turizmo informacijos centro, kuris teiktų informaciją rajono svečiams bei vykdytų turizmo informacijos sklaidą, nebuvo.

SOCIALINIAI VEIKSNIAI

Gyventojai

Gyventojų skaičius bei tankumas. 2015 m. pradžioje Prienų r. savivaldybėje gyveno 28351 gyventojai. Nuo 2014 m. iki 2015 m. sumažėjo 422 gyventojais.

Prienų r. savivaldybė užima 12,7 proc. Kauno apskrities ir 1,6 proc. Lietuvos teritorijos. Gyventojų tankumas (gyventojų skaičius viename km²) savivaldybėje 2014 m. pradžioje siekė 27,7 (Lietuvoje – 45,1, Kauno apskrityje – 72,6).

5 pav. Prienų r. savivaldybės gyventojų skaičius 2013–2016 m. pradžioje

Šaltinis: Statistikos departamentas

2013 m. pradžioje Prienų r. savivaldybėje gyveno 28736 gyventojai. Tai sudarė 1,0 proc. šalies ir 4,9 proc. apskrities rodiklio. 2013–2016 m. pradžioje gyventojų skaičius, Prienų r. savivaldybėje, tolygiai mažėjo (-7,9 proc.). Gyventojų skaičiaus mažėjimo tendencijos taip pat vyravo šalyje (-6,3 proc.) ir apskrityje (-6,7 proc.).

Gyventojų kaita. Per 2016 m. Prienų r. gimė 262 naujagimiai (iš jų 52 užsienyje gimę vaikai), mirė 501 gyventojų (iš jų 315 seniūnijose, 186 – Prienų m.).

16 lentelė. Gimusiųjų, mirusiųjų skaičius Prienų r. savivaldybėje

	2010 m.	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.
Gimimas	283	280	268	277	290	301	262
Santuoka	553	545	129	137	149	140	139
Ištuoka	121	126	93	103	92	81	94
Mirtis	96	77	472	531	480	543	501
Irašų papildymas, pakeitimas, ištaisymas	241	192	232	253	214	225	206

Šaltinis: Statistikos departamentas

Gyventojų migracija. Prienų rajonui, kaip ir visai šaliai, būdinga didelė gyventojų migracija. 2015 metai šiame periode tiek Prienų r. sav., tiek visoje Lietuvoje, išsiskiria itin ženkliai emigraciją deklaravusių gyventojų skaičiumi, kuris daugiausia buvo įtakotas LR sveikatos draudimo įstatyme nustatytos prievolės nuolatiniams šalies gyventojams mokėti privalomojo sveikatos draudimo įmokas. Po 2011 m. stebimos teigiamos tendencijos – auga atvykstančiųjų į Prienų rajoną gyventojų skaičius ir mažėja išvykstančiųjų, nors emigracijos mastai vis dar išlieka aukšti.

17 lentelė. Migracija Prienų r. sav. 2012–2015 m.

Migracijos kryptis	2012	2013	2014	2015	Pokytis 2012–2015 m., absoliutinis
Tarptautinė migracija					
Atvyko	805	703	836	830	3174
Išvyko	904	908	952	1060	3824
Neto migracija	-99	-205	-116	-230	-650
Tarptautinė ir vidaus migracija					
Atvyko	164	152	191	205	712
Išvyko	323	313	289	347	1272
Neto migracija	-159	-161	-98	-142	-560

Šaltinis: Statistikos departamentas

Remiantis gyventojų, deklaravusių savo išvykimą, statistika, 2012–2015 m. daugiausia iš Lietuvos išvyko 20–49 m. amžiaus asmenų. Duomenų apie Prienų rajono gyventojų emigraciją nėra, tačiau, remiantis bendromis Lietuvos tendencijomis, tikėtina, jog iš Prienų rajono taip pat daugiausia išvyksta 20–49 metų amžiaus gyventojai. Greta žymaus darbingo amžiaus asmenų emigracijos skaičiaus padidėjimo, nerimą kelia didelis išvykstančių ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikų skaičius.

Sveikatos apsauga

Didžioji dauguma Prienų rajone LR Sveikatos apsaugos ministerijos sistemoje veikiančių asmens sveikatos priežiūros įstaigų yra išlaikomos viešojo sektoriaus.

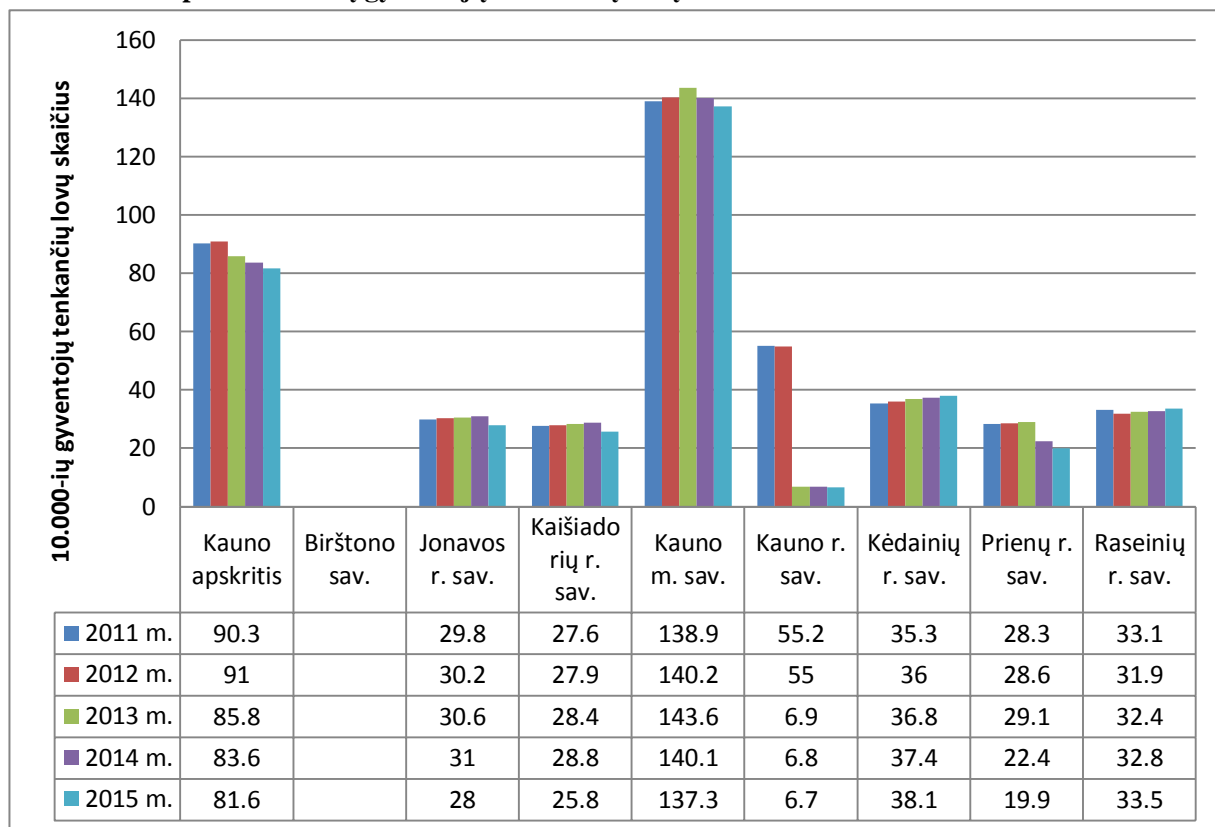
Šiuo metu Prienų rajone asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikia Prienų ligoninė. Joje teikiamos šios asmens sveikatos priežiūros paslaugos: priėmimo ir skubios pagalbos skyriuje ištisą parą teikiamos būtiniosios pagalbos, asmens sveikatos priežiūros paslaugos įvairių traumų, gyvūnų įkandimų bei susirgimų atvejais, atliekama stabligės bei pasiutligės profilaktika; konsultacinėje poliklinikoje konsultuoja gydytojai specialistai; atliekami ultragarsiniai, endoskopiniai, laboratoriniai ir rentgenologiniai tyrimai; teikiamos dienos chirurgijos, dienos stacionaro paslaugos; stacionare teikiamos vidaus ligų, vaikų ligų, reanimacijos, slaugos ir palaikomojo gydymo bei paliatyvios pagalbos paslaugos.

Be ligoninės rajono gyventojų sveikata rūpinasi ir penki pirminės sveikatos priežiūros centrai: Prienų rajono PSPC, Jiezno PSPC, Balbieriškio PSPC, Veiverių PSPC ir Stakliškių PSPC. Prienų rajone taip pat veikia 3 privačios asmens sveikatos priežiūros įstaigos (UAB „Vita Simplex“, UAB MediCa Klinika“, UAB „Pagalba ligoniui“) ir viena VšĮ (Veiveriečių sveikata).

2015 m. Prienų rajone veikė 5 privačios odontologinės priežiūros įstaigos ir 29 medicinos įstaigos. Didžiausią Prienų rajone veikiančių medicinos įstaigų skaičių 2013 m. sudarė privačios asmens sveikatos priežiūros įstaigos, kurių buvo 11.

2015 m. Prienų gydymo įstaigose 10.000-ių gyventojų teko 19,9 lovų. 2011–2015 m. šis rodiklis sumažėjo iki 8,4 lovų.

6 pav. 10.000-ių gyventojų tenkančių lovų skaičiaus rodikliai 2011–2015 m.

Šaltinis: Statistikos departamentas

Gydytojai. 2015 m. Prienų r. savivaldybėje 10 000 gyventojų teko 22,0 praktikuojantys gydytojai (arba 21,6 gydytoju. mažiau nei šalyje ir 25,5 gydytojais mažiau nei vidutiniškai apskrityje), 48,1 slaugytojai (arba 30,0 proc. mažiau nei šalyje ir 39,4 proc. mažiau nei apskrityje) ir 7,6 odontologai (arba 23,1 proc. mažiau nei šalyje ir 43,1 proc. mažiau nei apskrityje).

18 lentelė. Praktikuojančių sveikatos priežiūros specialistų skaičius 10 000 gyventojų 2015 m.

Vieta / Specialistas	Gydytojas	Slaugytojas	Odontologas
Lietuvos Respublika	43,6	80,2	9,2
Kauno apskritis	47,5	85,3	12,5
Birštono sav.	9,2	9,2	11,6
Jonavos r. sav.	22,0	53,0	7,9
Kaišiadorių r. sav.	23,9	42,0	6,0
Kauno m. sav.	74,9	126,1	17,8
Kauno r. sav.	8,8	12,9	5,5
Kėdainių r. sav.	23,4	70,7	8,4
Prienų r. sav.	22,0	48,1	7,6
Raseinių r. sav.	24,8	61,2	6,7

Šaltinis: Statistikos departamentas

Socialinė apsauga

Socialinių paslaugų tikslas – sudaryti sąlygas asmeniui (šeimai) ugdyti ar stiprinti gebėjimus ir galimybes spręsti savo socialines problemas, palaikyti socialinius ryšius su visuomene, taip pat padėti įveikti socialinę atskirtį. Norint užtikrinti socialiai pažeidžiamų grupių pakankamą pragyvenimo lygį, mokamos socialinio draudimo išmokos ir valstybės socialinės išmokos. Šeimoms ir vieniems gyvenantiems asmenims, negalintiems savarankiškai apsirūpinti pakankamomis pragyvenimui lėšomis, skiriamos socialinės pašalpos ir (ar) kompensacijos už svarbiausias komunalines paslaugas.

2011–2015 m. Prienų r. savivaldybėje, apskrityje ir šalyje sumažėjo socialinių pašalpų gavėjų skaičius ir išlaidos šioms pašalpoms mokėti.

19 lentelė. Socialinių pašalpų gavėjų skaičius tūkst. (išlaidos, tūkst. EUR)

Vieta / Metai	2011	2012	2013	2014	2015
Lietuvos Respublika	211,1 (177,3)	221,1 (173,6)	190,0 (147,1)	140,0 (103,7)	110,7 (77,3)
Kauno apskritis	36,5 (29,2)	36,8 (28,6)	32,2 (24,7)	24,1 (17,8)	19,3 (13,4)
Birštono sav.	0,3 (0,2)	0,3 (0,2)	0,3 (0,2)	0,2 (0,1)	0,1 (0,1)
Jonavos r. sav.	5,0 (3,8)	5,1 (3,8)	4,4 (3,3)	3,4 (2,3)	2,6 (1,7)
Kaišiadorių r. sav.	3,0 (2,3)	3,0 (2,2)	2,4 (1,8)	1,4 (1,0)	1,1 (0,8)
Kauno m. sav.	14,0 (11,7)	14,3 (12,0)	12,9 (10,9)	10,1 (8,0)	8,0 (5,9)
Kauno r. sav.	4,0 (3,2)	4,2 (3,2)	3,8 (2,8)	2,4 (1,7)	1,9 (1,3)
Kėdainių r. sav.	4,4 (3,2)	4,3 (3,0)	3,6 (2,5)	2,7 (1,8)	2,1 (1,3)
Prienų r. sav.	2,6 (2,0)	2,6 (2,0)	2,3 (1,6)	1,7 (1,2)	1,4 (0,9)
Raseinių r. sav.	3,4 (2,7)	2,9 (2,1)	2,5 (1,6)	2,0 (1,3)	1,8 (1,2)

Šaltinis: Statistikos departamentas

Itin svarbi socialinių išmokų gavėjų grupė – vaikai ir vaikus auginančios šeimos. 2014 m. išmokos šeimoms auginančioms vaikus Prienų r. savivaldybėje siekė 648,4 tūkst. EUR. Šios išmokos, 2014 m. Prienų r. savivaldybėje sumažėjo 22,2 proc. (šalyje – 22,1 proc., apskrityje – 22,8 proc.).

2013–2014 m. pradžioje Prienų r. savivaldybėje darbingo amžiaus gyventojų skaičius mažėjo (6,3 proc.), mažėjo vaikų (14,5 proc.) ir pensinio amžiaus gyventojų (7,7 proc.) skaičius. 2014 m. pradžioje darbingo amžiaus gyventojai sudarė 60,0 proc., o vaikai ir pensinio amžiaus gyventojai – 40 proc. visų savivaldybės gyventojų.

Socialinę pašalpą gavusių asmenų skaičius 2016 metais, lyginant su 2015 m., sumažėjo 526 (425 šeimomis).

20 lentelė. Prienų r. savivaldybės gyventojų skaičius ir sudėtis

RODIKLIS / METAI	2010	2011	2012	2013	2014	SKIRTUMAS 2014 IR 2010 M. PROC.
Gyventojų skaičius iš viso:	32619	29589	29176	28723	28356	-13,1
Gyventojai (0–15 metų amžiaus)	4949	4679	4499	4359	4231	-14,5
Darbingo amžiaus gyventojai	18030	17495	17214	17100	16900	- 6,3
Pensinio amžiaus gyventojai	8010	7762	7652	7564	7390	-7,7

Šaltinis: Statistikos departamentas

2014 m. Prienų r. savivaldybėje buvo įregistruotos 204 socialinės rizikos šeimos ir 424 vaikai, augę šiose šeimose. 2013–2014 m. Prienų r. savivaldybėje mažėjo socialinės rizikos šeimų skaičius, o taip pat tokiose šeimose augusių vaikų skaičius. Pagrindinė šių neigiamų visuomenės socialinių tendencijų mažėjimo priežastis – vaikų pilnametystė šeimose. Dalis šeimų išbrauktos iš socialinės rizikos šeimų įskaitos dėl situacijos šeimoje pagerėjimo.

2015 m. socialinę globą namuose gavo 120, (2013 m. – 192, 2014 m. – 123), gyventojai. Nagrinėjamu 2012–2015 m. laikotarpiu, savivaldybėje veikė viena vaikų globos įstaiga (Jiezno vaikų globos namai) ir viena globos įstaiga seniems žmonėms (Prienų globos namai).

Nagrinėjamu laikotarpiu Jiezno vaikų globos namuose vietų skaičius svyravo ir sumažėjo nuo 65 iki 59 vietų. Vaikų skaičius globos įstaigoje svyravo ir sumažėjo nuo 66 iki 65 vaikų.

Nuo 2012 m. Prienų globos namuose globos namų gyventojų skaičius kito nuo 209 iki 191 asmenų.

21 lentelė. Socialinių paslaugų įstaigos Prienų r. savivaldybėje

Rodiklis / Metai	2012	2013	2014	2015
Pagalbą į namus ir socialinę globą namuose gavę asmenys	169	182	123	120
Vaikų globos įstaigos	1	1	1	1
vaikų skaičius	66	65	59	59
vietų skaičius	72	74	60	60
Globos įstaigos seniems žmonėms	1	1	1	1
gyventojų skaičius	209	198	195	191
vietų skaičius	210	210	210	210

Šaltinis: Statistikos departamentas

Socialines paslaugas rajone taip pat teikia Socialinių paslaugų centras. Centro tikslas – teikti socialines paslaugas įvairioms socialiai remtinų asmenų grupėms ir didinti Prienų rajono bendruomenės narių galimybę gyventi žmogaus orumo nežeminančiomis sąlygomis. Centras teikia bendrąsias socialines paslaugas (informavimas; konsultavimas; tarpininkavimas ir atstovavimas; transporto organizavimas; aprūpinimas būtiniausiais drabužiais ir avalyne; maitinimas; asmens higienos ir priežiūros paslaugų organizavimas; sociokultūrinių paslaugų organizavimas), specialiąsias socialines paslaugas (socialinė priežiūra (pagalba į namus); socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos) ir kitas paslaugas (transporto paslaugos; techninės pagalbos priemonių nuoma). Centro teikiamų paslaugų gavėjai: suaugę asmenys su negalia ir jų šeimos; senyvo amžiaus asmenys ir jų šeimos; vaikai su negalia ir jų šeimos; socialinės rizikos suaugę asmenys ir jų šeimos; socialinės rizikos šeimos; kiti asmenys ir šeimos (laikiniai dėl ligos ar kitų priežasčių savarankiškumo netekę asmenys).

Nusikalstamumas

Viešojo saugumo sritis apima viešosios tvarkos užtikrinimą, vidaus tarnybos valdymą, priešgaisrinę bei civilinę saugą ir gelbėjimo darbus, valstybės sienos apsaugą, migracijos (išskyrus ekonominę migraciją), ginklų, šaudmenų, sprogmenų ir specialiųjų priemonių apyvartos kontrolę, saugomų objektų ir saugomo asmens statusą turinčių asmenų apsaugą, rizikos veiksnių, pavojų ir grėsmių nacionaliniam saugumui nustatymo ir vertinimo organizavimą ir koordinavimą. Viešasis saugumas yra esminė sąlyga ir užtikrinant šalies nacionalinį saugumą.

Nusikalstamumas Lietuvoje išlieka didelė socialinė problema. Alytaus apskr. VPK Prienų r. PK prižiūrime teritorijoje, pagal oficialius Statistikos departamento duomenis gyvena 28 181 gyventojas. Prižiūrimos teritorijos plotas 1 031 kv. km. Nusikalstamų veikų tankumas Prienų rajone ~ 2112,4 nusikalstamos veikos tenka 100 000 rajono gyventojų. Didžiausias nusikalstamumas ir toliau išlieka tose pačiose teritorijose - Prienų mieste, Jiezno ir Veiverių seniūnijose.

2015 m. gauta viso - 5794 pranešimai, iš jų 72 – A kategorija, 1280 – B kategorija ir 4442 – C kategorija. Iš visų gautų pranešimų: 535 – apie nusikalstamas veikas, 865 – apie administraciniu teisės pažeidimus, 215 – informacija nepasitvirtino ir 4179 – kiti.

2014 m. gauta viso - 5445 pranešimai, iš jų 84 – A kategorija, 1038 – B kategorija ir 4323 – C kategorija. Iš visų gautų pranešimų: 565 – apie nusikalstamas veikas, 716 – apie administraciniu teisės pažeidimus ir 4024 – kiti.

2015 m. buvo užregistruoti 697 ikiteisminiai tyrimai, o 2014 m. - 759, tai yra 62 veikomis arba 8,9 proc. mažiau. Informatikos ir ryšių departamento duomenimis Alytaus apskr. Prienų r. PK užregistruota nusikalstamų veikų - 495 (459 nusikaltimai ir 36 baudžiamieji nusižengimai). Dar 80 tyrimų buvo pradėta dėl mirties priežasties nustatymo, 9 – dėl dingusių be žinios asmenų, likę – gauti iš prokuratūros ar kitų policijos komisariatų. Per 2015 m. ištirta 320 nusikalstamų veikų, 2014 m. per tą patį laikotarpį – 412. Ištirimo proc. 2015 m. – 64,6, 2014 m. – 68,8 proc.

2015 m. teismui perduota 251 baudžiamoji byla, iš jų 6 perduotos pagreitinoto proceso tvarka, 147 baudžiamojo įsakymo tvarka. Užregistruota 181 svetimo turto vagystė, ištirta – 47 proc., o 2014 m. užregistruotos 238 vagystės, ištirta 38,2 proc. Per 2015 m. plėšimų užregistruota - 4, neištirti, o 2014 metais buvo užregistruota 6, ištirta 4 arba 66,73 proc. Taip pat 61 nusikalstama veika ištirta nutraukiant ikiteisminį tyrimą nereabilituojančiais pagrindais.

Per 2015 metus Prienų r. teritorijoje buvo užregistruota 9 sunkių ir labai sunkių nusikaltimų, ištirta – 12, arba 133,3 proc. 2014 m. užregistruota – 13, ištirta – 11, arba 84,6 proc. 2015 m. užregistruota 18 nusikalstamų veikų, padarytų viešose vietose, pernai tuo pačiu laikotarpiu – 52. Ištirta 2015 m. – 116,7 proc., 2014 – 97,3 proc.

Dėl sumažėjusio finansavimo policijos numatytoms priemonėms įgyvendinti nukentėjo policijos veiklos rezultatyvumas bei efektyvumas, kartu ir teikiamų paslaugų gyventojams kokybė. Dėl nepakankamo policijos įstaigų finansavimo Kauno apskrities VPK Prienų r. PK buvo mažintas pareigybių skaičius, netolimoje ateityje nenumatoma priimti naujų darbuotojų, todėl didėja darbo krūviai.

Kultūra

Kultūrinė veikla. Kultūros politiką Prienų rajono savivaldybėje formuoja Savivaldybės taryba ir mero institucija, įgyvendina – Savivaldybės administracijos Kultūros, sporto ir jaunimo skyrius. Prienų kultūrinį gyvenimą ir veiklą organizuoja Prienų rajono kultūros ir laisvalaikio centrai, Prienų krašto muziejus, Prienų Justino Marcinkevičiaus viešoji biblioteka ir jos padaliniai, taip pat meno mokyklos. Visos šios

įstaigos atstovauja viešąjį sektorių. Savivaldybėje kultūrinę-meninę veiklą plėtoja ir vietos tautodailininkai. Prienų rajono savivaldybės teritorijoje veikia 5 savarankiški Balbieriškio, Jiezno, Prienų, Stakliškių, Veiverių kultūros ir laisvalaikio centrai. Analizuojant visus kultūros ir laisvalaikio centruose vykusius renginius (mėgėjų meno kolektyvų, profesionalaus meno ir kitos veiklos) 2012–2014 m. laikotarpiu, matyti, kad bendras šių renginių skaičius išaugo, bet lankytojų ir dalyvių skaičius taip pat padidėjo.

Muziejai. 2013–2016 m. Prienų r. savivaldybėje veikė vienas muziejus (Prienų krašto muziejus) ir 4 jo padaliniai – Skriaudžių buities muziejus, rašytojo Vinco Mykoliaičio Putino gimtoji sodyba–muziejus, Šilavoto „Davatkynas“ ir Juozo Lukšos–Daumanto ekspozicija. Nagrinėjamu laikotarpiu muziejaus lankytojų skaičius kito netolygiai, tačiau skaičiuojama, kad vidutiniškai per metus muziejų aplankė 10 tūkst. lankytojų.

Bibliotekos. Pagrindiniai *Prienų Justino Marcinkevičiaus viešosios bibliotekos* (toliau – Bibliotekos) veiklos tikslai yra organizuoti Prienų rajono savivaldybės teritorijos gyventojų bibliotekinį ir informacinį aptarnavimą, tenkinti jų poreikius, modernizuoti Bibliotekos bei jos padalinių veiklą. Biblioteka turi 23 struktūrinius padalinius, kurie veiklą vykdo visose rajono seniūnijose. 2013–2015 m. lankytojų skaičius Bibliotekoje ženkliai nesikeitė, o jų apsilankymų skaičius – išaugo. Pastebėtina, kad šiek tiek sumažėjo kaimo bibliotekų lankytojų skaičius (nuo 5,9 tūkst. 2012 m. iki 5,4 tūkst. 2015 m.).

22 lentelė. J. Marcinkevičiaus viešosios bibliotekos pagrindiniai veiklos rodikliai 2013–2015 m.

Vartotojų aptarnavimas	2013	2014	2015
Registruotų vartotojų skaičius	8059	8409	9992
Apsilankymų (lankytojų) skaičius	131227	138901	156421
Dokumentų išduotis	207224	215597	220176
Bibliotekos padarytos kopijos vartotojams	4326	2726	6817
Renginių skaičius	645	702	803
Interneto seansų skaičius	38034	35699	46958
Atsakytų užklausų skaičius	15351	17362	19417

Šaltinis: J. Marcinkevičiaus viešoji biblioteka

Kultūros paveldas. Prienų rajono savivaldybėje yra 260 saugotini kultūros paveldo objektai, įrašyti į Lietuvos Respublikos kultūros vertybių registrą: 43 archeologijos, 5 mitologiniai, 66 dailės, 18 architektūros, 55 istorijos, 1 urbanistikos paminklas.

Piliakalniai su gyvenvietėmis, pilkapynai, senkapiai, piliavietė – seniausio rajono praeitį menantys kultūros paveldo objektai. Iš viso rajone yra 29 respublikinės reikšmės piliakalniai, 3 senkapiai, 1 kapinynas, 6 pilkapynai. Rajone yra 10 bažnyčių, tačiau tik 3 įrašytos į Lietuvos Respublikos kultūros paveldo registrą kaip architektūros paminklai.

Sportas

Prienų rajono savivaldybėje susiformavusios stiprios krepšinio, orientavimosi sporto, irklavimo, sportinio ėjimo, futbolo tradicijos, kasmet vykstančios rajono sporto šventės, sporto ir sveikatingumo renginiai, seniūnijų žaidynės, aktyvi įvairių sporto klubų ir visuomeninių organizacijų bei pavienių sporto entuziastų veikla skatina visuomenės aktyvumą sporto srityje, garsina rajono vardą Lietuvoje ir užsienyje.

Prienų rajono savivaldybės kūno kultūros ir sporto centras – tai Prienų rajono savivaldybės biudžetinė įstaiga, organizuojanti ir koordinuojanti sportinę veiklą rajone. Didžiausią dalį Kūno kultūros ir sporto centro lankytojų sudaro mokiniai. Atitinkamai sumažėjo ir mokomųjų grupių skaičius. Labai ženkliai tuo pačiu laikotarpiu sumažėjo Kūno kultūros ir sporto centre sportuojančių merginų.

23 lentelė. Prienų r. sav. kūno kultūros ir sporto centro veiklos rodikliai, 2013–2015 m.

Mokinių skaičius/Metai	2013	2014	2015
Buvo metų pradžioje	318	317	319
Mokinių metų pabaigoje	297	319	252
Mokomųjų grupių metų pabaigoje	22	27	21

Šaltinis: Prienų r. sav. administracijos Kultūros, sporto ir jaunimo skyrius, Lietuvos sporto statistikos metraštis

Didžioji dalis šios sporto infrastruktūros yra labai geros, geros arba patenkinamos būklės. Prienų rajono savivaldybės administracija Kūno kultūros ir sporto centro stadiono bei Irklavimo bazės rekonstrukcijai numato lėšas gauti iš ES struktūrinių fondų lėšų. Stalo teniso infrastruktūros gerinimas numatytas plečiant Kūno kultūros ir sporto centro daugiafunkcinio sporto komplekso infrastruktūrą. Prienų rajono savivaldybės kūno kultūros ir sporto sektorius finansuojamas skiriant lėšas Kūno kultūros ir sporto centro veiklai organizuoti bei kūno kultūros ir sporto sektoriaus programų / priemonių įgyvendinimui. Didelės piniginių lėšų sumos skiriamos vienai sporto šakai – krepšiniui. Prienų rajono savivaldybės sporto sektoriaus specialistų bei bendruomenės nuomonės apklausos duomenimis, Savivaldybėje labiausiai trūksta dviračių takų ir vaikų žaidimų aikštelių.

Švietimas

Bendri švietimo duomenys. 2016–2017 mokslo metus Prienų rajono savivaldybėje pradėjo 12 bendrojo ugdymo mokyklų (4 gimnazijos, 7 pagrindinės ir 1 progimnazija), 4 neformaliojo švietimo mokyklos, 3 lopšeliai-darželiai ir 2 švietimo pagalbos įstaigos.

Ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas. Galima pasidžiaugti, kad ikimokyklinio ugdymo prieinamumo klausimas Prienų rajone sprendžiamas pakankamai gerai – vietų darželiuose užtenka beveik visiems norintiems. Be to, stabilus ikimokyklinio amžiaus vaikų skaičius Prienų rajone (pernai darželiuose buvo ugdomi 572 vaikai, šiemet – 605) nuteikia optimistiškai. Pagal ikimokyklinio ugdymo programą 2015 metais Prienų rajono savivaldybėje vaikai buvo ugdomi 3 Prienų miesto lopšeliuose-darželiuose, Prienų lopšelio-darželio „Gintarėlis“ Strielčių ikimokyklinio ugdymo skyriuje, Pakuonio pagrindinės mokyklos ikimokyklinio ugdymo grupėje bei prie kitų pagrindinių mokyklų kaimo vietovėse veikiančiuose 7 skyriuose. Prienų lopšelyje-darželyje „Pasaka“ vykdomas ir vaikų, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymas, veikia savaitinė grupė, šis lopšelis-darželis turi visus švietimo pagalbos specialistus. Ikimokyklinio ugdymo įstaigose tiek mieste, tiek rajone visų grupių darbo trukmė yra 10,5 val., jose darbas organizuojamas taip, kad būtų sudarytos visos galimybės leisti vaikus į darželius dirbantiems tėvams.

Pradinio ugdymo programą 2016–2017 m. m. įgyvendina 11 ugdymo įstaigų: 3 gimnazijos, 1 progimnazija ir 7 pagrindinės mokyklos. 2016 m. rugsėjo 1 d. Prienų miesto mokyklose suformuoti 6 pirmų klasių komplektai: 4 „Ažuolo“ progimnazijoje ir 2 – „Revuonos“ pagrindinėje mokykloje. Pagal pradinio ugdymo programą rajone 53 klasių komplektuose mokosi 825 mokiniai (praėjusiais mokslo metais – 55 klasių komplektų ir 853 mokinius).

Pagrindinio ugdymo programą 2016–2017 m. m. įgyvendina 7 pagrindinės mokyklos, 1 progimnazija, 3 gimnazijos, 1 gimnazijoje buvo vykdoma pagrindinio ugdymo programos II dalis (9–10 kl.). Rengiantis mokslo metams, mokyklos buvo konsultuotos ugdymo proceso organizavimo klausimais: analizuojami 2016–2017 m. m. ugdymo planų projektai, rekomendacijos teiktos individualiai bei vadovų pasitarimo metu, derinant mokyklų tarififikacijas ir ugdymo planus įvertintos mokyklų galimybės kuo optimaliau tenkinti mokinių ugdymosi poreikius atsižvelgiant į turimas mokinio krepšelio lėšas.

Vidurinio ugdymo programa 2016–2017 m. m. įgyvendinama 4 gimnazijose, suaugusiųjų vidurinio ugdymo programa įgyvendinama Prienų „Žiburio“ gimnazijoje, suaugusiųjų pradinio, pagrindinio ugdymo pirmosios dalies programa – „Revuonos“ pagrindinėje mokykloje. 2015–2016 m. m. pradžioje 11–12 (3–4 gimnazijos) klasėse mokėsi 393 mokiniai, iš jų 285 mokiniai – besimokantys „Žiburio“ gimnazijoje. 2016–2017 m. m. pradžioje 11–12 (3–4 gimnazijos) klasėse mokosi 349 mokiniai (44 mažiau negu 2015–2016 m. m.), iš jų 238 mokiniai – Prienų „Žiburio“ gimnazijoje (47 mažiau negu pernai).

Profesinės mokyklos. 2013–2016 m. Prienų r. savivaldybėje veikė viena profesinio mokymo įstaiga – Alytaus profesinio rengimo centro Balbieriškio Mykolo Krupavičiaus žemės ūkio ir verslo skyrius, kuriame buvo ruošiami smulkiojo verslo paslaugų teikėjai, technikos priežiūros verslo darbuotojai, technikos šaltkalviai remontininkai, apskaitininkai, ekologinio ūkio darbuotojai, kaimo turizmo organizatoriai.

Užimtumas ir darbo rinka

2012 m. pradžios duomenimis, didžiausią Prienų r. sav. gyventojų dalį sudarė darbingo amžiaus asmenys (58,6 proc.), mažiausią – gyventojai iki 15 metų amžiaus (15,4 proc.). Lyginant su apskrities ir šalies duomenimis, Prienų r. sav. mažesnės gyventojų iki 15 metų amžiaus ir darbingo amžiaus dalys ir palyginti didelė pensinio amžiaus gyventojų dalis. Analizuojant 2007–2012 m. gyventojų pasiskirstymo pagal amžiaus grupes duomenis, ryškios vaikų ir darbingo amžiaus gyventojų dalies mažėjimo ir pensinio amžiaus gyventojų dalies augimo tendencijos. Tokios tendencijos stebimos paskutiniaisiais metais visoje Lietuvoje.

Prienų r. sav., kaip ir visoje Lietuvoje, gyventojų vidutinis amžius didėja. 2012 m. vidutinis vyrų amžius rajone siekė 40 metų, moterų – 45,8 metų (Lietuvoje atitinkamai 38 ir 43,5 metų, Kauno apskrityje

atitinkamai 37,9 ir 43,7 metų). Šio rodiklio didėjimas gali būti paaiškinamas pailgėjusia asmenų gyvenimo trukme, gerėjančiomis sveikatos ir socialinės priežiūros paslaugomis, iš kitos pusės, šios tendencijos sąlygojamos didėjančios emigracijos ir mažėjančio gimstamumo.

Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojai. 2015 metais Prienų rajone nedarbingumo ir užimtumo lygis truputį sumažėjo, tačiau išliko pakankamai aukštas – Kauno teritorinės darbo biržos Prienų skyriuje įregistruota ieškančių darbo asmenų, per 2015 m. – viso 1706, iš jų vyrai 889 ir moterys – 817, nedarbo lygis Prienų rajone siekė 6,7 proc. darbingo amžiaus gyventojų skaičiaus. Per 2014 m. – viso 2655, iš jų vyrai – 1580 ir moterys – 1075, nedarbo lygis Prienų rajone siekė 8 proc. darbingo amžiaus gyventojų skaičiaus.

Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis. Remiantis Statistikos departamento duomenimis, Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis 2015 m. pirmąjį ketvirtį, palyginti su 2014 m. ketvirtuoju ketvirčiu, sumažėjo visų apskričių įmonėse¹, įstaigose ir organizacijose, praneša Lietuvos statistikos departamentas. Daugiausia vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis sumažėjo Marijampolės (3,5 proc.), Klaipėdos (2,8 proc.) ir Alytaus (2,7 proc.) apskrityse, kitose sumažėjo nuo 2,4 iki 0,5 proc. Darbo užmokesčio sumažėjimą 2015 m. pirmąjį ketvirtį, palyginti su 2014 m. ketvirtuoju ketvirčiu, lėmė išmokėtos mažesnės vienkartinės premijos, priedai, priemokos ir piniginių išmokos, sezoniškumas, mažesnis darbo dienų skaičius ir kitos priežastys.

2015 m. trijų ketvirčių vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis Prienų rajono savivaldybėje buvo mažiausias tarp visų Kauno apskrities savivaldybių. Nurodytu laikotarpiu vidutiniškai jis siekė 84,3 proc. apskrities arba 80,3 proc. šalies lygio. Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis Prienų rajone padidėjo nedaug (iki 0,8 proc.).

TECHNOLOGINIAI VEIKSNIAI

Spartus informacinių technologijų vystymasis skatina naujų technologijų, modernių informacijos sistemų diegimą, o jų svarba itin didelė. Nuolatinė technologijų plėtra skatina atnaujinti turimą savivaldybės kompiuterinę bazę, programinę įrangą ir kitus informacinių technologijų resursus.

Prienų r. savivaldybės internetiniame tinklapyje pateikiama ir atnaujinama visa visuomenei reikšminga informacija. Informacijos pateikimas interneto tinklapyje savivaldybei labai aktualus, nes vystantis telekomunikacinėms technologijoms didėja jomis besinaudojančių gyventojų kiekis, taip pat daugėja naujų technologijų panaudojimo sričių.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2015 m. pirmąjį ketvirtį su valstybės institucijomis bendravo ir elektroninėmis viešosiomis paslaugomis naudojos 49 proc. 16-74 metų amžiaus interneto vartotojų. Bent kartą per metus valstybės institucijų ar kitų viešųjų paslaugų įstaigų elektroninėmis paslaugomis pasinaudojo ketvirtadalis (34 proc.) visų 16-74 metų amžiaus Lietuvos gyventojų.

Sąlyginai didelė dalis gyventojų naudoja e. valdžios paslaugomis teikiant įstaigoms informaciją, t.y. internetu siunčiant įvairias užpildytas e. formas (tai daro 27,6 proc. Lietuvos gyventojų).

2015 m. 82,7 proc. valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų (toliau – įstaigų) internete teikė informaciją apie veiklą ir teikiamas paslaugas (2013 m. – 69,4 proc.), 59,6 proc. įstaigų sudarė galimybę parsisiųsti įvairias formas (2013 m. – 54 proc.), 15,7 proc. įstaigų sudarė galimybę grąžinti užpildytas formas (2013 m. – 11,6 proc.), 18,4 proc. įstaigų sudarė galimybę atlikti administracines paslaugas elektroniniu būdu, t. y. suteiktos paslaugos be popierinių procedūrų (2013 m. – 8,1 proc.) ir 10,2 proc. įstaigų automatiškai (be atskiros prašymo) teikė tam tikras socialinio ar ekonominio pobūdžio paslaugas, teikiant paslaugą naudojo ankstesnę registraciją ir turimus duomenis.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2015 m. asmeninius kompiuterius namuose turėjo 70,9 proc. Prieigą prie interneto turėjo – 69,7 proc. namų ūkių (2014 m. – 55,2 proc.): mieste – 75,8 proc. namų ūkių, kaime – 66,4 proc. Pagal šiuos rodiklius Kauno apskritis lenkė Klaipėdos apskritį ir atsiliko nuo Vilniaus apskrities. 2013–2015 m. gyventojų, namuose turinčių asmeninius kompiuterius ar interneto prieigą skaičius šalyje ir Kauno apskrityje nuolat augo.

Statistikos departamento duomenimis, 2015 m. pradžioje, per paskutinius 3 mėnesius internetu naudojosi 66,1 procentų visų šalyje gyvenančių 16–74 metų amžiaus asmenų. Daugiausia internetu naudojosi mokiniai ir studentai – 99,3 proc. visų šios grupės apklaustųjų. Dažniausiai internetas buvo naudojamas ryšiams (64 proc.), laikraščiams ir žurnalams skaityti (62,3 proc.), elektroniniam paštui siųsti ar gauti (59,5 proc.), informacijos apie prekes ir paslaugas paieškai (58,1 proc.), dalyvavimui pokalbių svetainėse (51 proc.) ir pan.

VIDINĖS APLINKOS ANALIZĖ:

Teisinė bazė

Prienų r. savivaldybė savo veiklą organizuoja vadovaudamasi Lietuvos Respublikos įstatymais ir vidaus dokumentais: Prienų r. savivaldybės tarybos veiklos reglamentu, Prienų r. savivaldybės administracijos nuostatais ir kitais savivaldos institucijų veiklą reglamentuojančiais dokumentais.

Organizacinė struktūra

Prienų r. savivaldybės atstovaujamoji institucija yra taryba, turinti vietos valdžios ir viešojo administravimo teises ir pareigas, vykdomoji institucija – administracijos direktorius, administracijos direktoriaus pavaduotojas, turintys viešojo administravimo teises ir pareigas. Šios savivaldybės institucijos yra atsakingos už savivaldos teisės įgyvendinimą.

Savivaldybės funkcijos pagal veiklos pobūdį skirstomos į vietos valdžios, viešojo administravimo ir viešųjų paslaugų teikimo. Vietos valdžios funkcijas įstatymų nustatyta tvarka atlieka savivaldybės taryba. Viešojo administravimo funkcijas įstatymų nustatyta tvarka atlieka savivaldybės taryba, savivaldybės vykdomoji institucija (vykdomosios institucijos), kiti savivaldybės įstaigų ir tarnybų vadovai, valstybės tarnautojai, kuriems teisės aktai ar savivaldybės tarybos sprendimai suteikia viešojo administravimo teises savivaldybės teritorijoje. Viešąsias paslaugas teikia savivaldybių įsteigti paslaugų teikėjai arba pagal sudarytas sutartis kiti viešai pasirenkami fiziniai ar juridiniai asmenys.

Savivaldybės taryba savo veikloje vadovaujasi 2015 m. spalio 8 d. sprendimu Nr. T3-185 patvirtintu „Prienų rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamentu“. Savivaldybės taryba sudaryta iš įstatymų nustatyta tvarka demokratiškai išrinktų savivaldybės bendruomenės atstovų – 25 savivaldybės tarybos narių.

Prienų r. savivaldybėje veikia komitetai Prienų rajono savivaldybės taryboje sudaryti 5 komitetai:

- Ekonominės plėtros, finansų ir investicijų komitetas;
- Sveikatos ir socialinių reikalų komitetas;
- Kultūros, švietimo, turizmo ir sporto komitetas;
- Bendruomenių ir kaimo reikalų komitetas;
- Kontrolės komitetas.

Daugiausia mandatų Prienų r. savivaldybės taryboje turi Lietuvos socialdemokratų partija – 6, partija „Tvarka ir teisingumas“ – 4. Po du mandatus taryboje turi Darbo partija, Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga, Tėvynės sąjunga - Lietuvos krikščionys demokratai, Lietuvos laisvės sąjunga (liberalai). Taip pat 6 Tarybos nariai yra nepartiniai, 1 Liberalų sąjūdžio.

Prienų r. savivaldybės taryba 2006 m. rugsėjo 21 d. sprendimu Nr. T3-211 patvirtino Prienų r. savivaldybės administracijos nuostatus. Vadovaujantis šiais nuostatais, savivaldybės administracija: savivaldybės teritorijoje organizuoja ir kontroliuoja savivaldybės institucijų sprendimų įgyvendinimą arba pati juos įgyvendina; įgyvendina įstatymus ir Vyriausybės nutarimus, nereikalaujančius savivaldybės institucijų sprendimų; įstatymų nustatyta tvarka organizuoja savivaldybės biudžeto pajamų ir išlaidų bei kitų piniginių išteklių buhalterinės apskaitos tvarkymą, organizuoja ir kontroliuoja savivaldybės turto valdymą ir naudojimą; administruoja viešųjų paslaugų teikimą; rengia savivaldybės institucijų sprendimų ir potvarkių projektus; atlieka sekretoriato, mero, Tarybos narių ir savivaldybės Kontrolieriaus finansinį, ūkinį bei materialinį aptarnavimą.

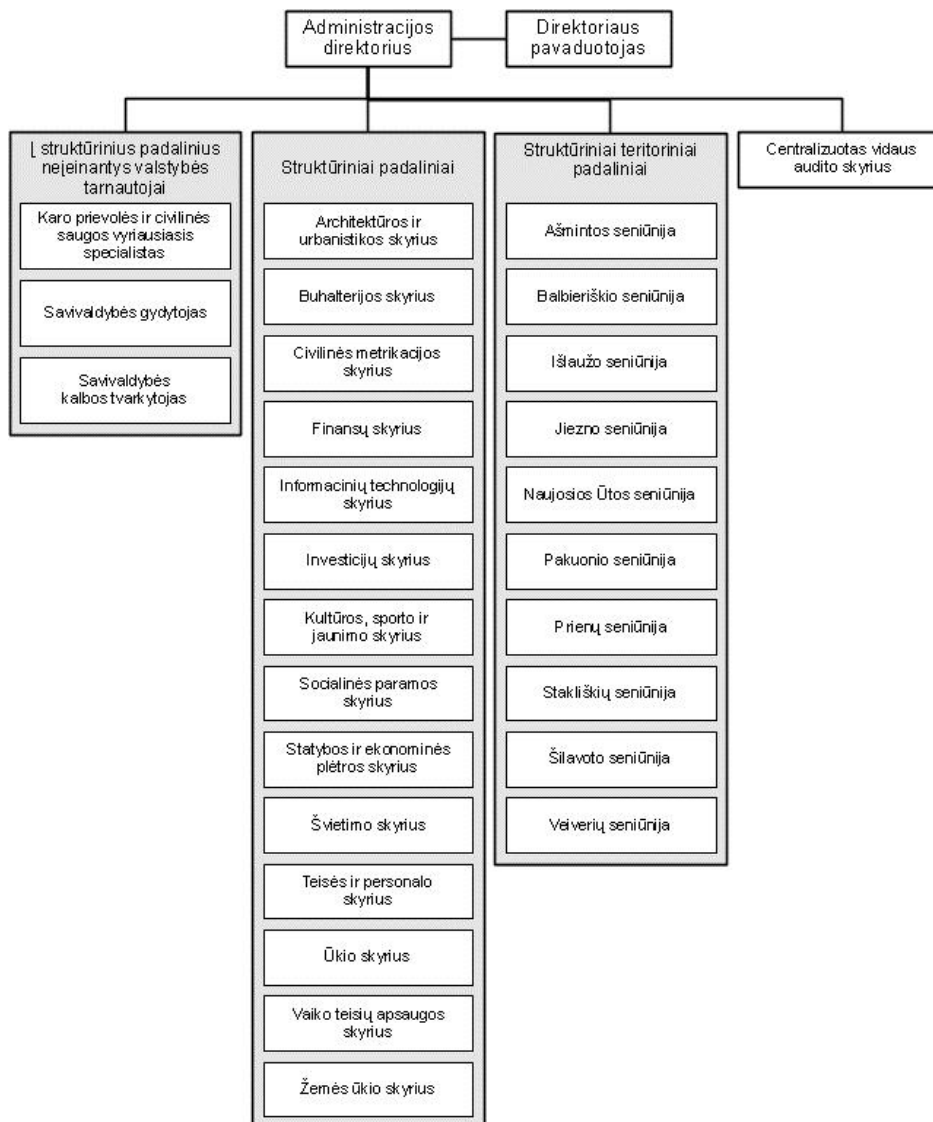
Prienų r. savivaldybės taryba 2014 m. vasario 13 d. sprendimu Nr. T3-4 „Dėl Prienų rajono savivaldybės tarybos 2011 m. birželio 23 d. sprendimo Nr. T3-78 „Dėl Prienų rajono savivaldybės administracijos struktūros patvirtinimo“ pakeitimo“ patvirtino naują Prienų r. savivaldybės administracijos struktūrą. Administraciją sudaro Centralizuotas vidaus audito skyrius, 14 struktūrinių padalinių. Architektūros ir urbanistikos skyrius, Buhalterijos skyrius, Civilinės metrikacijos skyrius, Finansų skyrius, Informacinių technologijų skyrius, Investicijų skyrius, Kultūros, sporto ir jaunimo skyrius, Socialinės paramos skyrius, Statybos ir ekonominės plėtros skyrius, Švietimo skyrius, Teisės ir personalo skyrius, Ūkio skyrius, Vaiko teisių apsaugos skyrius ir Žemės ūkio skyrius), 3 į struktūrinius padalinius neįeinantys valstybės tarnautojai (Karo prievolės ir civilinės saugos vyriausiasis specialistas, Savivaldybės gydytojas, Savivaldybės kalbos tvarkytojas) ir 10 struktūrinių teritorinių padalinių (Ašmintos seniūnija, Balbieriškio seniūnija, Išlaužo seniūnija, Jiezno seniūnija, Naujosios Ūtos seniūnija, Pakuonio seniūnija, Prienų seniūnija, Stakliškių seniūnija, Šilavoto seniūnija ir Veiverių seniūnija).

2008 m. gruodžio 22 d. savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T3-312 buvo patvirtinti Prienų r. savivaldybės Kontrolės ir audito tarnybos nuostatai. Tarnyba yra subjektas, prižiūrintis, ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas savivaldybės turtas bei patikėjimo teise valdomas

valstybės turtas, kaip vykdomas savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai. Tarnyba yra biudžetinė įstaiga, finansuojama iš Savivaldybės biudžeto.

Žmogiškieji ištekliai

Prienų rajono savivaldybės tarybos 2014 m. vasario 13 d. sprendimu Nr. T3-4 „Dėl Prienų rajono savivaldybės tarybos 2011 m. birželio 23 d. sprendimo Nr. T3-78 „Dėl Prienų rajono savivaldybės administracijos struktūros patvirtinimo“ pakeitimo“ Prienų rajono savivaldybės administracijos struktūrą sudaro:

7 pav. Prienų rajono savivaldybės administracijos struktūra

Valstybės tarnautojų pareigybių ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, skaičius savivaldybėje. 2012 m. rugpjūčio 30 d. Prienų rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T3-194 patvirtintas didžiausias leistinas Prienų rajono savivaldybės administracijos valstybės tarnautojų pareigybių ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, skaičius – 155.

2016 m. sausio 4 d. Prienų rajono savivaldybės administracijoje patvirtintos 154 pareigybės, iš jų: 70 valstybės tarnautojų, 84 darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis.

2016 m. kovo 1 d. Prienų rajono savivaldybės administracijoje buvo patvirtintos 153 pareigybės, iš jų: 70 valstybės tarnautojų, 83 darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis (nuo 2016 m. kovo 1 d. Prienų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu Nr. (8.4 TPS)-A2-22 panaikinta Žemės ūkio skyriaus Pakuonio seniūnijos žemės ūkio ir kaimo plėtros specialisto (dirbančio pagal darbo sutartį) pareigybė).

2016 m. kovo 29 d. Prienų rajono savivaldybės administracijoje patvirtintos 152 pareigybės, iš jų: 69 valstybės tarnautojų, 83 darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis (nuo 2016 m. kovo 17 d. Prienų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu Nr. (7.7)-A3-2016/192 panaikinta Architektūros ir urbanistikos skyriaus vyriausiojo specialisto (valstybės tarnautojo) pareigybė).

2016 m. gruodžio 2 d. Prienų rajono savivaldybės administracijoje patvirtintos 153 pareigybės, iš jų: 69 valstybės tarnautojų, 84 darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis (nuo 2016 m. gruodžio 2 d. Prienų

rajo savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu Nr. (8.4 TPS)-A2-139 įsteigta Kultūros, sporto ir jaunimo skyriaus vyriausiojo specialisto (dirbančio pagal darbo sutartį) pareigybė).

Nuo 2016 m. sausio 1 d. iki 2016 m. gruodžio 31 d. įskaitytinai buvo trys Prienų rajono savivaldybės valstybės tarnautojų pareigybės, kurias 2013 m. lapkričio 28 d. sprendimu Nr. T3-225 patvirtino Prienų rajono savivaldybės taryba:

- Prienų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus;
- Prienų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojo;
- Prienų rajono savivaldybės kontrolieriaus.

Nuo 2016 m. sausio 1 d. iki 2016 m. gruodžio 31 d. įskaitytinai buvo dvi Prienų rajono savivaldybės mero politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų pareigybės, kurių skaičių 2011 m. birželio 3 d. sprendimu Nr. T3-70 patvirtino Prienų rajono savivaldybės taryba:

- Mero patarėjo;
- Tarybos sekretoriaus.

Planavimo sistema

Savivaldybės veiklos planavimas pagal veiklos rezultatų pasiekimo trukmę yra suskirstytas į tris kategorijas: ilgos trukmės – 2011–2019 m. Prienų rajono plėtros strateginis planas; vidutinės trukmės – Prienų r. savivaldybės strateginis veiklos planas; trumpojo laikotarpio – savivaldybės biudžetas.

2011–2019 m. Prienų rajono plėtros strateginis planas patvirtintas Prienų r. savivaldybės tarybos 2011 m. birželio mėn. 23 d. sprendimu Nr. T3-84. Strateginis planas yra susijęs su Prienų miesto bendruoju planu, patvirtintu Prienų r. savivaldybės tarybos 2010 m. sausio 19 d. sprendimu Nr. (1.4)-T1-5. Jame numatytos miesto teritorinės raidos perspektyvos.

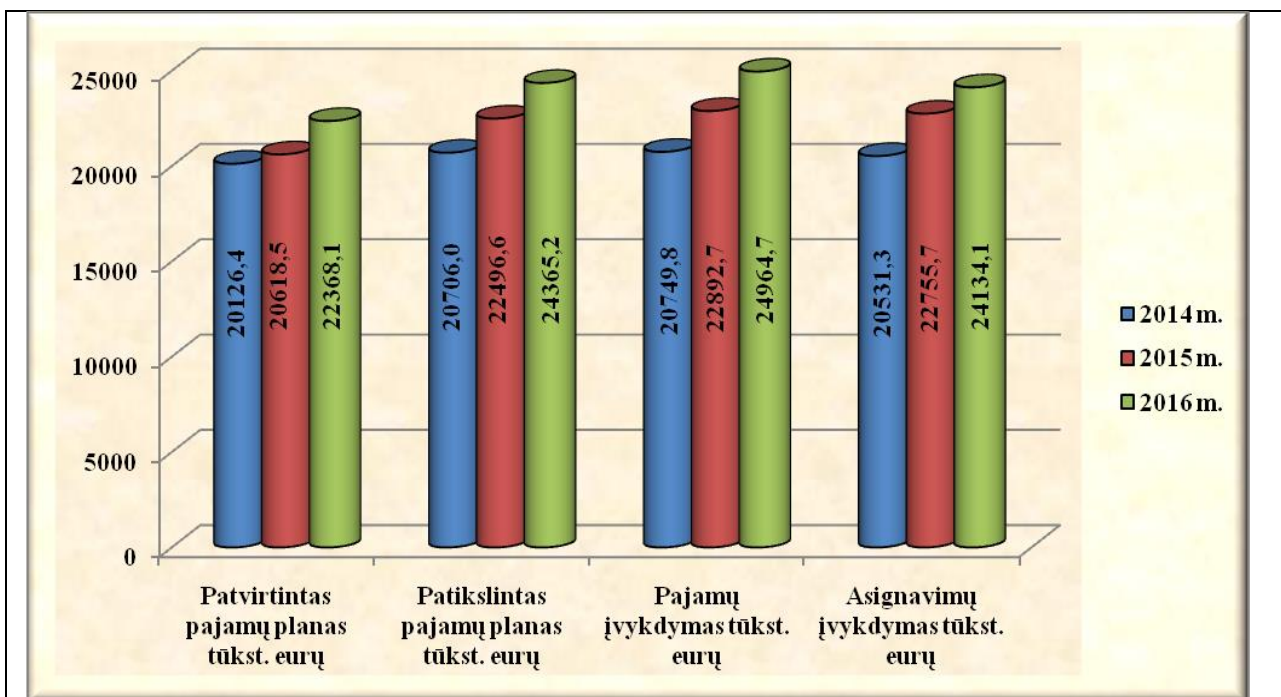
2011-2019 m. Prienų rajono plėtros strateginiame plane išskirti 3 Savivaldybės plėtros prioritetai: Patrauklios verslui ir turizmui aplinkos formavimas; Išsilavinusios, sveikos ir pažangios bendruomenės plėtra; Patogios ir švarios aplinkos užtikrinimas. Prioritetų įgyvendinimui numatyta 13 tikslų ir 40 uždavinių, už kurių vykdymą paskirti atsakingi Savivaldybės administracijos struktūriniai padaliniai ir kitos Savivaldybės pavaldžios institucijos bei įstaigos.

2016 m. atnaujintas ir pateiktas savivaldybės taryboje patvirtinti 2017–2019 m. Prienų r. savivaldybės strateginis veiklos planas, kuris bus atnaujinamas kiekvienais metais. Plane numatyti tikslai ir uždaviniai, kuriuos Savivaldybė ketina įgyvendinti, siekdama ilgalaikių strateginių tikslų, išdėstytų 2011–2019 m. strateginiame plėtros plane. Prienų r. savivaldybės ilgalaikiame 2011–2019 m. strateginiame plane nustatytos veiklos kryptys ir būdai, kaip efektyviausiai panaudoti turimus ir planuojamus gauti finansinius, materialinius ir žmogiškuosius išteklius vizijai ir misijai vykdyti, numatytiems tikslams pasiekti, taip pat veiklos stebėseną ir atsiskaitymas už rezultatus.

Finansiniai ištekliai

Prienų r. savivaldybės 2014–2016 m. strateginio veiklos plano programų pagrindinis finansavimo šaltinis – Savivaldybės biudžeto lėšos, tačiau įvairiems projektams įgyvendinti pritraukiamas finansavimas iš kitų šaltinių, pvz., Europos Sąjungos paramos lėšos, valstybės biudžeto lėšos ir pan.

2014–2016 m. Prienų r. savivaldybės pajamų planas didėjo (nuo 20126,4 tūkst. eurų 2014 m. iki 24365,52 tūkst. eurų 2016 m.) 2014 m. savivaldybės patikslintas pajamų planas sudarė 20706,0 tūkst. eurų, faktiškai į biudžetą buvo gauta 20749,8 tūkst. eurų pajamų. 2016 m. savivaldybės patikslintas pajamų planas sudarė 24365,2 tūkst. eurų, faktiškai į biudžetą buvo gauta 24964,8 tūkst. eurų. Asignavimų įvykdymas 2014 m. – 20531,3 tūkst. eurų, 2015 m. – 22755,7 tūkst. eurų, o palyginus su praeitais metais padidėjo iki 24134,1 tūkst. eurų.

8 pav. Savivaldybės pajamų ir asignavimų dinamika 2014-2016 metais tūkst. eurų

Šaltinis: Prienų r. savivaldybės Finansų skyrius

Bendras 2016 m. pajamų planas įvykdytas – 102,46 proc. (planas – 24365,2 tūkst. eurų, įvykdytas – 24964,7 tūkst. eurų). Išlaidų planas įvykdytas – 99,05 proc. (planas – 24365,2 tūkst. eurų, įvykdytas – 24134,1 tūkst. eurų).

Per 2016 m. grąžinoje dalį paskolų, tai yra 339,2 tūkst. eurų: AB SEB bankui – 34,3 tūkst. eurų, AB DNB bankui – 69,5 tūkst. eurų, AB „Swedbank“ – 138,2 tūkst. eurų, AB Šiaulių bankui – 11,7 tūkst. eurų ir finansų ministerijai (paskola valstybės vardu) – 85,5 tūkst. eurų. Nuo metų pradžios sumokėjome 66,7 tūkst. eurų palūkanų.

Negrąžintų paskolų likutis 2016 m. gruodžio 31 d. sudaro 2646,7 tūkst. eurų.

Savivaldybė 2016 m. gruodžio 27 d. pasirašė kredito sutartį su AB SEB banku. Bankas suteikė kredito gavėjui 79,1 tūkst. eurų ilgalaikių paskolų. Kredito paskirtis finansuoti investicinį projektą „Prienų rajono sausinio tinklo kai kurių hidrotechninių statinių ir griovių rekonstrukcija“. Per 2016 m. buvo paimta tik dalis paskolos 24,6 tūkst. eurų.

Padidinti asignavimai: kultūros darbuotojų atlyginimų didinimui 43,8 tūkst. eurų, minimalaus darbo užmokesčio didinimui 84,8 tūkst. eurų, pedagoginių darbuotojų skaičiaus optimizavimui 16,6 tūkst. eurų, finansinei paramai užsienyje mirusiųjų (žuvusiųjų) palaikams parvežti 5,1 tūkst. eurų, padangų utilizavimui 3,2 tūkst. eurų, vietinės reikšmės kelių (gatvių) rekonstravimui, plėtrai ir priežiūrai 1264,6 tūkst. eurų, neformaliajam švietimui (ES) 62,1 tūkst. eurų, įstaigų pajamoms 59,6 tūkst. eurų, nukreiptas metų pradžios lėšų likutis 491,1 tūkst. eurų (Skriaudžių pagrindinei mokyklai 1,0 tūkst. eurų maitinimo išlaidoms padengti, Jiezno gimnazijai 19,5 tūkst. eurų komunalinėms paslaugoms, Balbieriškio pagrindinei mokyklai 15,0 tūkst. eurų komunalinėms paslaugoms, Naujosios Ūtos pagrindinei mokyklai 0,7 tūkst. eurų socialiniam draudimui, Savivaldybės administracijai 115,6 tūkst. eurų iš jų aplinkos apsaugos specialiam rėmimo fondui 90,6 tūkst. eurų, teritorijų planavimui 8,0 tūkst. eurų, komunalinių atliekų tvarkymui 17,0 tūkst. eurų. 339,3 tūkst. eurų nukreipta paskolų grąžinimui.

Metų eigoje sumažinti specialios tikslinės dotacijos asignavimai: mokinio krepšeliui 40,8 tūkst. eurų, socialinei paramai mokiniams 42,7 tūkst. eurų, būsto nuomos ar išperkamosios būsto nuomos mokesčių dalies kompensavimui 3,4 tūkst. eurų, mirties pašalpoms 26,0 tūkst. eurų.

Per 2016 m. buvo nepanaudota ir 2017 m. sausio 4 d. grąžinta į valstybės biudžetą 24 tūkst. eurų tikslinės paskirties lėšų:

1. Socialinių paslaugų priežiūros departamentui prie SADM – 18,6 tūkst. eurų, iš jų pagal programas:
 - socialinėms išmokoms ir kompensacijoms mokėti ir skaičiuoti – 17,2 tūkst. eurų;

- vaikų teisių apsaugai – 0,4 tūkst. eurų;
 - socialinei paramai mokiniams – 0,5 tūkst. eurų;
 - organizuoti savivaldybėje laikiną nekvalifikuotą bedarbių užimtumą – 0,5 tūkst. eurų;
2. Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerijai – 4,4 tūkst. eurų (pedagoginių darbuotojų skaičiaus optimizavimui);
3. Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministerijai – 0,4 tūkst. eurų;
4. Kitoms valstybės institucijoms, kurios perduoda specialią tikslinę dotaciją 0,6 tūkst. eurų.

Savivaldybės skola 2015 m. pabaigoje – 3087,1 tūkst. eurų. Iš šios sumos 2646,7 tūkst. eurų sudarė išlaidos dėl finansinių įsipareigojimų vykdymo (paskolų grąžinimas bankams). Be to mokėtinų sumų kurių įvykdymo terminas praleistas daugiau kaip 45 dienos – 24 tūkst. eurų. Per 2016 metus savivaldybės mokėtinos sumos sumažėjo 766 tūkst. eurų.

Ryšių sistema, informacinės ir komunikavimo sistemos

Prienų r. savivaldybės administracijos ir seniūnijų veikloje intensyviai naudojamos informacinės ir ryšių technologijos. Visos darbo vietos yra kompiuterizuotos. Veikia 7 tarnybinės stotys, daugiau kaip 150 darbinių stočių, 10 telefono stotelių. Eksploatuojamos įvairios informacinės sistemos: dokumentų valdymo sistema, žemės nuomos mokesčio administravimo sistema, teisinės informacijos sistema, finansų apskaitos sistema, socialinių paslaugų informacinė sistema. Gaunami duomenys iš valstybinių registru: gyventojų registro tarnybos, SODROS, nacionalinės mokėjimo agentūros, darbo biržos, Regitros, nekilnojamojo turto registro. Savivaldybės administracijos ir seniūnijų darbuotojai yra kelių respublikinių informacinių sistemų (valstybės tarnautojų registro, mokinių registro, statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinės sistemos) vartotojai. Rajono tarybos nariai aprūpinti nešiojamais kompiuteriais.

Atnaujinta dokumentų valdymo ir buhalterinės apskaitos informacinės sistemos. 2011 m. įgyvendintas „e-demokratijos“ principas, veikia tiesioginė Tarybos posėdžių transliacija, salėje įrengta vaizdo bei garso įrašymo įranga ir balsavimo pultai. Tarybos posėdžius gyventojai gali stebėti tiesiogiai internetu.

Vidaus darbo kontrolė

Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatyme (2002 m. gruodžio 10 d. Nr. IX-1253) numatyta, kad savivaldybių administracijose turi būti įsteigtos centralizuotos vidaus audito tarnybos.

Prienų r. savivaldybės administracijos Centralizuotas vidaus audito skyrius atlieka nepriklausomą, objektyvią tyrimo, vertinimo ir konsultavimo veiklą, siekiant užtikrinti Prienų r. savivaldybės administracijos, jai pavaldžių ir (arba) jos valdymo sričiai priskirtų viešųjų juridinių asmenų veiklos gerinimą.

Skyrius yra Prienų r. savivaldybės administracijos struktūrinis padalinys, išlaikomas iš Savivaldybės biudžeto, tiesiogiai pavaldus ir atskaitingas Savivaldybės administracijos direktoriui.

SSGG ANALIZĖ:

Stiprybės

- Sąlyginai nedidelis statybos įmonių ir bendrovių atliktų darbų apimčių mažėjimas.
- Išaugęs pastatytų gyvenamųjų ir negyvenamųjų pastatų skaičius.
- Aviaturizmo paslaugų plėtojimas.
- Išaugęs darbingo amžiaus gyventojų skaičius.
- Mažėjantis socialinės rizikos šeimų ir šiose šeimose augančių vaikų skaičius.
- Mažėjantis užregistruotų nusikaltimų skaičius.
- Pradėtas kultūros centrų ir bibliotekų tinklo optimizavimas.
- Pradėtas švietimo įstaigų tinklo optimizavimas.

Silpnybės

- Mažėjančios tiesioginių užsienio investicijų apimtys.
- Lėti materialinių investicijų augimo tempai.
- Mažėjantis veikiančių ūkio subjektų skaičius.
- Mažėjanti pramonės įmonių apyvarta ir pridėtinė vertė (gamybos sąnaudos).
- Mažėjantis pramonės ūkio subjektuose (padaliniuose) dirbančių asmenų skaičius.
- Mažėjantis paslaugų, prekybos ir maitinimo įmonių skaičius.
- Išaugęs mirusių ir sumažėjęs gimusių asmenų skaičius.

- Mažėjanti prekybos ir maitinimo įmonių apyvarta.
- Mažėjantis viešuoju transportu besinaudojančių gyventojų ir viešojo transporto maršrutų skaičius.
- Augantis socialinių pašalpų gavėjų skaičius ir išlaidos šioms pašalpoms mokėti.
- Aukštas nedarbo lygis, registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis.

Galimybės

- Europos Sąjungos parama savivaldybės socialinei ir ekonominei plėtrai.
- Strateginio planavimo sistemos tobulinimas.
- Didesnis nevyriausybinų organizacijų įsitraukimas į socialinių paslaugų teikimą.
- Modernios, racionalios ir efektyvios švietimo sistemos kūrimas.
- Transporto tinklo plėtra ir kelių infrastruktūros gerinimas.
- Sąlygų kokybiškam gyventojų poilsiui sudarymas, kuriant rekreacijos zonas, modernizuojant sporto bazines, kultūros įstaigas bei viešąją infrastruktūrą.
- Vaikų ir jaunimo užimtumo plėtojimas bei nusikalstamumo prevencinių programų vykdymas.
- Turizmo informacijos sklaida.

Grėsmės

- Šalies ekonomikos nuosmukis, susijęs su stipriais užsienio ir vidaus paklausos pokyčiais.
- Valstybės taupymo programa ir išlaidų įvairioms sritims mažinimas.
- Mažėjančios planuojamos savivaldybės biudžeto pajamos.
- Mažėjantis gyventojų skaičius.
- Mažėjanti gyventojų perkamoji galia.
- Sparčiai augantis neigiamas migracijos saldo.
- Nepakankama turizmo informacijos sklaida.